ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

ޤާނޫނީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 12 ވަނަ ބައްދަލުވުން

1 ޖޫން 2022

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އާ އިމާރާތް (ކޮމިޓީރޫމާ ކޮޓަރި 10)

ފެށުނު ގަޑި: 10:00

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ޝަރީފް}

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 12 ވަނަ ބައްދަލުވުން 2022ގެ. މި ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ހާސް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަދި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ކުރިއަށްގެންދާ ޖަލްސާއަކީ، ރަސްމީ ލިޔެކިޔުން ނެތި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ސަބަބުން ހަރަކަތުގެ ރައްޔިތުންނަށް އުނދަގޫ މައްސަލަތަކެއް ބައެއް ކުރުމުގެ ގޮތުން މިނިސްޓަރު އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ފުރުޞަތުގެ ޒިންމާއި ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީގެ ބޭފުޅުންނާ މި ބައްދަލުވުމަށް ދަޢުވަތުދެއްވީ. މާ ދިގު ވާހަކަތައް ނުދައްކާ އަޅުގަނޑު އިދާރީގޮތުން ދަންނަވަނީ އެ ބޭފުޅުންނަށް ވަޑައިގެންނެވުމަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުމަކަށް) السلام عليكم.

އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ބޭފުޅުން މި ދަންނަވައިލީ ރަސްމީ ލިޔެކިޔުން ނެތި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ސަބަބުން ހަރަކަތުގެ ރައްޔިތުންނަށް އުނދަގޫތަކާއި ބައެއް ކަމުތަކުގެ ގޮތުން ކޮމިޓީގެ ހުށަ މަސައްކަތްތަކާއި ކޮބައިތޯ ބަލާލަން، މިނިސްޓްރީން އެނގިފައި ދިރާސާތަކާއި ބައްލަވާފައި ވެސް ފާހަގަކުރައްވާ ކަންކަން ބައްލަވާފައި ކޮންކޮން ކަންކަމެއްތޯ. މި މަސައްކަތަކީ މިހާރު އެބަ ކުރެވެމުންދާ ކަމެއް ނަމަވެސް މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތްތަކާއި، އަޅުގަނޑުމެން ނިންމީ ބޭފުޅުންނާ ވާހަކަދައްކާލަން ކަންކަމާއި ކުރަމުންގެންދާ އެއްބަސްވުމަކާއި ބައެއް ގަވާއިދާ މަސައްކަތްކުރެވިފައި، އެ ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން އެނގިފައިވާ ކަންތައްތަކާއި ބައެއް ފަރާތްތަކުން ފުރުޞަތު ހަމަ ދޭން. އެހެން ދުވަސްވަރު ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބައްލަވާ ނިންމާނީ މި މަސައްކަތެއް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ ފުރުޞަތު ދަންނަވާލާނަމަ ރަސްމީ ލިޔެކިޔުން ނެތި ބިދޭސީ މަސައްކަތްތެރިން، ދެވަނަ ފުރުޞަތުގެ ހިދުމަތާއި ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީގެ ފުރުޞަތު ވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހާސް މަރުޙަބާއެއް ދަންނަވަން. އަދި ޝުކުރުދަންނަވަން. އެންމެ ފުރަތަމަ މި މަސައްކަތާ ބެހޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރާނަން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވާނަން ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީގެ ބޭފުޅުން. ހުރިހާ ގެންދާ ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީން ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ބޭފުޅުން.

ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީގެ ޗެއާޕާސަން ޝަރީފާ އަޙުމަދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތު މި ދެއްވީތީ، މި މަޝްވަރާގައި ތި ބޭފުޅުންނާ އެކުގައި މިއަށް ބައިވެރިވާން ފުރުޞަތު ލިބުނީތީ. ދެން މި މަސައްކަތަކީ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ފުރުޞަތުގައި ވަރަށް ދިގު ތަފާސްހިސާބެއް ހުރި މަސައްކަތެއް. މިއަދު ބައްދަލުކުރަން މަސައްކަތްތަކުގައި ހުރިހާ ކަމަކާއި 2011 އިން ފެށިގެން.

ދެން ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ އުފެދުމާ ހަމައިން ފެށިގެން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްކޮށްދެއްވަފައި އޮތް ކަމެއް މިއީ.
އިދާރާތަކާ އެކީގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފިން. ބޭސިކް ކޮންސެޕްޓާ ހިސާބުން
ވެސް ތަންތަނާ ހަމައަށް މީހުން ދިއުމާއި ހަމައިން މިކަން އެނގިގެން ތަރައްޤީކޮށްގެން، ބަދަލުކޮށްގެން،
މިކަންކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް ގެނެވޭތޯ. މިދިޔަ އެކި ދައުރުތަކުގައި އިދާރީ ގޮތުން މި ބަދަލުވި ހުރިހާ އިސް ބޭފުޅުންނާ
އެކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވައި، އެކަމަކު، އެހެން ކަމެއް ހަމަ ނުހިފޭތީ އެއީ. އަޅުގަނޑުމެން
އިލެކްޝަނު މިނިސްޓަރާ އެކުގައި ވެސް މަޝްވަރާކޮށްފައި، ޓޫރިސްޓާ އެކުވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އެކުގައި ވަރަށް
ބޮޑަށް މަޝްވަރާކޮށްފައި އޮތް މަސައްކަތެއް މިއީ. މިގައި އެންމެ ރަނގަޅު މީހުންނަށް އެހެންވެސް
ދަންނަވަން އުނދަގޫ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ގާނޫނުގައި އެބަ ލާޒިމްކުރޭ ކައުންސިލްތަކުން އެ ރަށެއްގައި އުޅޭ
ބިޒްނަސްގެ މަޤްޞަދުތައް ބަލަހައްޓަން، ބަލަހައްޓަން ދަށުން ފުރިހަމަކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލްތަކަށް
އަންގައިގެން އެކަން އެބަކުރަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް އޮންލައިން ސިސްޓަމެއްގެ ތެރޭގައި މިހާރު. ދެން
އެހެންނަމަވެސް، މި ފޯމު މަސައްކަތަށް ބަލާއިރުގައި ރާއްޖެއަށް މިހާރު އެއްބާރު ހިސާބުން ފެށިގެން ނިޒާމު
ގޮތުގައި ރަނގަޅު ހަމައަށް އެ ދާ ހިސާބަށް ބަލައިގެން ނިޒާމް އެކަށައެޅުން މިކަން އަޅުގަނޑު ދުވަސްތަކުގައި
ބިޒްނަސްގެ މި ޑޮކިއުމަންޓްސް ބަލައިގެން. އެކަން އެޕްރޫވް ހިސާބުން ޑޮކިއުމަންޓްސް އަދި އޮޅޭ. އަޅުގަނޑުމެން،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިސްޓަމުގައި ޓެކްނިކަލްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަގުތީ ގަވާއިދުން ވަރަށް ކުރިއަށް އިމްޕްލިމެންޓް
އެކުގައި. އަދި އޭގެ ޖެހުނުވެސް އެކި ދައުލަތުގެ ބޭރު ކޮންސެޕްޓާ ހިސާބުން އޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ސިސްޓަމުގައި
ގެނެސް ޑޮކިއުމަންޓްސްގައި އެހެން ޓެކްނިކަލް އެ ބަދަލުގެނައީން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބައްދަލުވުމުގެ ސިސްޓަމުގެ ހުރި
ޓެކުން އެކަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ ތަފާތު ޓެކްނިކަލް ސޮލިއުޝަން. އެހެންނަމަވެސް ހިސާބުން، މީހުން އެޕްލައިކުރަން މި
އަންގަން ބޭނުން ކޮންޓްރެކްޓަރ ވިޔަސް ހިސާބުން. ހަމަ އެހިސާބުން އެކުލެވިގެންވާ ދެން މިހާރު ވާ ޓެކުސް، ދެން ކޮންޓްރެކްޓު
ކަމެއް އެއީ ނުވާތީ އެދޭ. އެހެންނަމަވެސް، މި ދުވަސްވަރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިވާ ތަފާތު ބަދަލު ބޭފުޅުން
މަސައްކަތްތައް ކުރުމުން ތަންތަނުގައި ހުރިހާ އަދުލުވެރިކަން އެއް ރަނގަޅު އަދާވެ ރަނގަޅު ފުރުޞަތު އެބަ ހުރިހާ
ދިވެހިން ބަލަހައްޓަވާ ނިޒާމުގެ ފޮނުވައި ހިސާބަށް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ޓެކުސް ޖަމާކުރައި. އެ
ޖަމާކުރައި އަޅުގަނޑުމެން އެއް ރަނގަޅު އެކަށް ރަނގަޅު ބިޒްނަސްގެ ޑޮކިއުމަންޓްސް ވަރަށް ބޮޑަށް
ކޮންޓްރެކްޓުކުރުން. އެއީ ހަނދާނެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިސްޓަމުގެ ނިޒާމުގައި ރަނގަޅު ކަމެއް އެ ދެތަޅުގެ
މީހުން ވެސް ސިސްޓަމުގައި ރަނގަޅުކޮށް ދިއައީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ މިތި ދެތައްކާ
ދަލުގަތަލުގެ ޑޮކިއުމަންޓްސް އެބަހުރި. މި ޓެކުސް މި ދިއަ ދުވަސްވަރުގައި. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އެއީ

ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން އެސްޓެބްލިޝްކުރަން ބަލަހައްޓި ކަމެއް. އެހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގާނޫނީ ގޮތުން އެއްކަލަ ލާޒިމުވާ ކަމެއް ނޫން އާންމު ހާލަތުގައި މިހާރު މި އޮތް ނިޒާމު ތެރޭގައި ދަތުރުފަތުރުގެ އެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަކީ. އެހެނަސް އެކަކަށް ނިޒާމެއް އޮތުމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ އެބަ މިހާރު އެއްކަލަ އެ ދަތުރުފަތުރުގައި ކޮންޓްރޯލްކުރަން ބެލެހެއްޓުމަކަށް. އޭގެ ސަބަބުން ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އެއް ރަށުން އަނެއް ރަށަށް މީހުންނަށް ދަތުރުނުކުރެވޭކަން. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުން ކުރެވުން މަސައްކަތެއް. އެހެންނަމަވެސް، ޖުމުލަ ބައެއްފަހަރު މިއަދު ނުރައްކާ އޮތޭ. ރަށްރަށުން ގާއިދާ ޚިލާފަށް އެތި ބިދޭސީން ފަރާތްތަކުން، ބިދޭސީން ނަގާ ބިދޭސީން ފުރުސަތާ ވެސް ހަވާލުކުރާ، އަދި މަޢުލޫމާތު ވެސް ފޯރުކޮށްދޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ ފުރުސަތުގެ ވެސް އެ ހުރީ، އެހެން ކަންކަމުގައި ވިސާ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އެ އުޅޭ ބިދޭސީން ހަވާލުވެވޭނެ ނިޒާމުތަކެއް އެސްޓެބްލިޝްކޮށްފައި ހުރި ކަމަކަށް. އަދި އިމިގްރޭޝަނަކަށް ވެސް އެކަކަށް ނިޒާމެއް އޮތްކަމަށް ހިއެއްނުވޭ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑަކަށް ހީވާގޮތުގައި މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތަކީ. ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކަންކަމުގައި އެބައުޅޭ. އެކަން ބެލެހެއްޓުން ގޮތެއް އަސްލުގައި އެސްޓެބްލިޝްކޮށްފައިވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފާހަގަވޭ އެ ކޮމިޓީގެ ހާލަތުގެ ބެހޭގައި. އޭރު ދުރުން ކުރުކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަގުތު، އާދެ! ސީ.އީ.އޯ ވަކި އެއްޗެއް.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

މި ވިދާޅުވި މިހާރު މީހުން ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ޑޮކިއުމަންޓް ބަލަހައްޓައި ޗެކްޕޮއިންޓްތަކުން އިންތިޒާމުކޮށް، ގާނޫނީ ހައިސިއްޔަތުން އެކަކަށް އެއްވެސް ކަމެއް ނުވީމާ މި ބިދޭސީންނަށް އެކަށީގެންވާ ދިމާވާ ކުރި ކަމެއްތޯ؟

<u>ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އާދަމް ޝަރީފު އަޙުމަދު ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި އާންމުގޮތެއްގައި ދަތުރުފަތުރާއި، މި ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމު އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްކަލަ މެނޭޖުކުރުމުގައި ހިންގުމުގައި އާންމު ކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީގެ މި ހާލަތުގައި ދަތުރުފަތުރުކުރުން އެއީ ކޮންސެޕްޓްގެ ތެރެއިން ކުރެވި އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ. ދެން އެ އަމަލަކީ ބަޔަކުން އަޅުގަނޑުމެންނާ އެ ޗެކްކުރަ ހަވާލުކުރެވިފައި އަޅުގަނޑުމެންނާ ސިސްޓަމްތަކުގެ ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަން ނިޒާމާއި ދަތުރުފަތުރުކުރުން، އެއީ ރަނގަޅުން އަނެއް ކަން ދަތުރުކުރާ ހުރިހާ އުޅަނދުފަހަރު އަދި މަސްވެރިން ކަހަލަ ވިޔަފާރިވެރިން ނަގައިގެން ކުރާކަމަށް ފަރާތުން އިނގޭން ޒަރޫރީ ދާއިރާތަކުން އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޒާމުކުރެވިފައި. ބޭރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަންނަނީ އެއީ

ރަށުން އަށެއް ރަށަށް ހުންނަ ޑޮކިއުމަންޓްސްތައް، ދައުރުކުރާ ބިދޭސީންނާއި އަދި ދިވެހިންގެ މައްސަލަތަކާއި ވެސް ރެކޯޑުކުރެވޭ. އެކަމަކު، މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެ ގޮތަކަށް ނަގާފައި ބަލަހައްޓާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މި މަސައްކަތުގައިވާ ބޭފުޅުންނާ ސުވާލުކުރެއްވުމަށް ބޭނުންފުޅުވޭތޯ. އާދެ! ޒަރީރު.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ސުވާލެއް މި ކުރަންބޭނުންވަނީ އިމިގްރޭޝަނުން މިނިސްޓްރީއާ. ރަސްމީ ޑިޕޯޓްކުރުން ނޫޅެ ބިދޭސީން އެބަ ރަށްރަށުގައި އަދި މާލޭގައި ވެސް މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރު، އެ މަސައްކަތަށް ބައެއް ހާލަތްތަކުގައިވެސް އެބަ ތި ބޭފުޅުން ފަރާތުން ބަލަހައްޓާތީ ވިދާޅުވި. ދެން ކުރިން ބައެއް ފަހަރު ވަރަށް ބޮޑު އަދަދެއް ރިކޮމެންޑްކޮށް ފޮނުވާލަން ވެސް މި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވި. ނަމަވެސް ކުރިން ބައެއް އެތަނުން ގިނަ މީހުން، އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަވެފައި އޮތީ އެ މީހުން އަމިއްލައަށް ދިޔަ ކަމަށް. ދެން ކޮވިޑުގެ ހާލަތު ނިމިއްޖެ މިހާރު. އޭގެ ފަހުން ޑިޕޯޓް މީހުން، މިހާރު ދެން ކިތައް ޑިޕޯޓް މީހުން ޑިޕޯޓްކުރެވިއްޖޭތޯ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނައިބު މަޙްމޫދު ނާޝިދާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް 2019 ގައި، ޑޮކިއުމަންޓްސް ނެތި އުޅޭ މީހުން ރެގިއުލަރައިޒްކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމު ފެށި 2019ގެ ސެޕްޓެންބަރު މަހުގެ ތެރޭގައި. ދެން އޭރު އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅީ، އެ މީހުން ރަޖިސްޓްރީވާން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅީމާ ދަރަޖަން އައި މީހުންގެ ތެރޭގައި 43000 މީހުން ރަޖިސްޓްރީވި އިނގޭތޯ. އެ މީހުން އަތުގައި ޑޮކިއުމަންޓްސް ނެތް، އެހެންވީމަ އެ މީހުން ބޭނުންވާ ގަވާއިދުގެ ތެރެއަށް ވަންނަން އިނގޭތޯ. އެ މީހުން ރެގިއުލަރައިޒްކުރަން ފެށީ. ދެން އެ މީހުންނާ ހަވާލުވާން އެމްޕްލޮއަރުން، ދިވެހި ފަރާތްތައް ހުރެގެން އެ މީހުންގެ އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހަޅައިގެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮވިޑުގެ ހާލަތުގެ ތެރޭގައި ވެސް މީހުން މި ހުރިހާ ކަމަކާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދާއި ހަމައަށް 13312 މީހުން ވަނީ ރެގިއުލަރައިޒްކޮށްފައި އިނގޭތޯ. މި 13312 މީހުންގެ އިތުރުން އެއްކަލަ ރަޖިސްޓްރީގައި ހިމެނުނު 8938 މީހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޑިޕޯޓްކޮށްފައިވަނީ. އޭގެ 2020 ގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ކޮވިޑު ހާލަތުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މީހުން ޑިޕޯޓްކޮށްލެވިފައި ވަނީ. އޭގެފަހުން މީހުން ޑިޕޯޓްކޮށްލުމުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ޗެލެންޖަސް އެބައުޅޭ. ދެން ރިޕޯޓުކުރުމުގެ މި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމުގައި ވެސް

އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވާލަންވެގެން ނަގާފައި ބައިވެރިވާން ހާލަތުގެ ފުލުސްވިޔާއާއި ނޫނީ ޖެހޭންޏަށް ފުލުސްވިޔާއާއި ހިއްސާކުރަން ބަޔާންތަކުގެ އެންމެގިނައިން ދީފައި އެހެން ސަރުކާރުން މި ސޯޝަލްމީޑިއާގައި މި ހުށަހަ މުޅިރަށްރަށުގެ ދަށުން އެއާ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް އެ މިހުން ބައިވެރިވާން ތަނެއް ނުލިބޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މިހުން ނަގާފައި ފުރުޞަތުލިބޭނެ ބައިވެރިވާން ތަނެއް ނުލިބޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދިޔަ އަހަރު އިތުރު މިހުންނެއް މި ދެންނެވި ގޮތަށް ގާނޫނީ ނަގާފައި، އަޅުގަނޑުމެން ބައިވެރިވާފައި ފޮނުވައިލުމަށް ފައްޓަވާފައި. އެކަމަކުވެސް ވަކިވަކި ފުރުޞަތުތައް އެދިގެން އައިމަ އަޅުގަނޑުމެން އެ މިހުންނަށް ދެވޭނެ މަގުތަކެއް ހަމަޖެއްސުމަށްފަހު ފުރުޞަތު. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ސަބަބު.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ޒުވާނުން ސަމާލުކަމެއް، ހަދާލާ.

<u>ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން އަފީފު ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އާދެ! އެހެންވީމާ، މި ވިޔަފާރި ގޮތުން މި މަސައްކަތަށް ޖެހިލުމެއް ނެތް. ދެން ހަމަ ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް ހަމަ މި ފަހަރަކު މި ގޮތަށް މި ބޭފުޅުން ވިޔަފާރިކުރި. ދެން މިކަމުގައި އިންވެސްޓްމަންޓެއް ހުރިއްޔާ މި ވިޔަފާރިވާ ކަހަލަ ސެންޓަރެއް ގާއިމުކުރެވެންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައްތައް ކުރައްވަން މި ބޭފުޅުން ކޮން މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައި އޮތީ މިހާރު؟ ސަރުކާރުން މި ކަންތައް ދުރުގެ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ދިރާސާ ކުރާ ކަމަކަށް ވަނީ. ސަރުކާރު ފަރާތުން މި މިނިސްޓްރީ އެ ކަންތައް ކުރަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރަށް މިއީ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެއް ކަމަށް ވަނީ އެ ފުލުހުން ގާއިމުކުރެވެންޖެހޭނެ. ގާއިމުކުރަން ކޮން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވޭ.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނައިބު މަޝްވަރާ ނާޒިމާ ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ރައްޔިތުން ވަޒީފާއަށް ހޯދުމަށް ބޮޑު ސަރަހައްދެއް އެކުލެވިގެން ދުވަސް ނުވަތަ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީގެ މެނޭޖްމަންޓްގެ ތަޢާރަފް މި އޮންނަނީ. ދެން އެ މިހާ ރައްޔިތުންގެ މަސައްކަތްކުރާ ކުރެވެން ފިޔަވަޅު، މަސައްކަތްކުރާ ކުއްލިއެއް ބަޔަކު ވިސާއެއް އެބަދޭ އިނގޭތޯ. އެ ވިސާ ދޭން ވާލެ ނަމުގައި ޕްރޮޖެކްޓް އިމިގްރޭޝަންގެ ފަރާތުން. ދެން ވިސާއެއް ނޫނީ ރައްޔިތުންގައި ހުރިހާ އަސްލު ކާރުކަނި އެ މިހާ އެއްޗަކީ ރައްޔިތުންގެ އިމިގްރޭޝަން ގޮތުން ގަވާއިދުތަކާ ޚާއްޞަކޮށް. އެ ހިސާބުން އެބައި، އެ މިހާ ނަގައި ފުރުޞަތުތައް ނޫނީ އެ މިހާރަށް ހަދަންޖެހޭ ކޮށްއި ހަދާ

އިންސްޓިޓިއުޝަނަލީ އަސްލު ކޮލެބަރޭޓިވް އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެންނާ އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރާނީވެސް ކޮލެބަރޭޓިވް އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން މި ދާއިރާގެ ކަމަކީ ކޮލެބަރޭޓިވް ނުކުތާ ޖެންޑަރު ފުލުހުންނާއި ޕޮލިސީގައި މަސައްކަތްކުރާ ސެކިއުރިޓީ ސިސްޓަމާ ކަންކަން ހުރިގޮތުން ކޮމިއުނިޓީ އެކަހެރި. އެހެންވީމާ، އޭގެ އެ ކޮލެޖުގެ ފުލުހުން ގާއިމުކުރުން ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކުގެ ޖެހިލުވާ ވާހަކަތަކެއް އަޅުގަނޑެކެން ނެތޭ. އެހެންވީމާ، އެ ފުލުހުން އިމްޕްލިމަންޓޭޝަންގެ ފަރާތުން ހަމަޖެހުނީމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަޖެހޭ މީހުން ބައިވެރިކުރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭނެ. އެކަމަކު، ގެންގުޅެފައިވާ ދަންނަވާ ކަމަކީ ވަޒީފާތައް ރާއްޖޭގައި ހުރިހާ ދާއިރާއިން އަދި މި މީހުންނަށް އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން ގެންގުޅޭ ބިދޭސީން އެ ކޮލެޖުން އަޅުއްގަން އެއްޗެހިތަކުރާ ކަމެއް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

މިހާރު ރާއްޖޭގައި ގެވާއިރު ހިލާފަށް ހިތަށް މީހުން ތިބި ކިހާވަރަކަށް ތަފާސްހިސާބުތޯ؟ އަދި ފުރަން އުޅޭއިރު ތިބި މީހުންގެ ބިދޭސީން ނުފޫޒާ ބަޔަކު އެބަތިބިތޯ؟ އަދި މިހާރު މިސްކިތުން ބަދަލުކުރަން ހިތައް މީހުންތޯ އުޅޭއިރު ތިބީ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނައިބު ވަޒީރު ނާޒިމާ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ރެގިއުލަރައިޒޭޝަން ޕްރޮގްރާމުގެ ބޭރުގައި އަޅުގަނޑު މި ދަރަޖައިގައި ނަންބަރާއި 43000 މީހުން ރަޖިސްޓަރީވި. އެ 43000 މީހުންގެ ބިދޭސީން މި ދަށުންވި ގޮތަކަށް އޮޕްޕޯޗުނިޓީއެއް، އެ މީހާ އަނގަ ނަމަށް ބަދަލުކޮށްދިނުން އެދިފައި 35 ހާހެއް އެޕްލިކޭޝަންސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އައި އިނގޭތޯ. އެ 35 ހާހެއް އެޕްލިކޭޝަންސް ބޭރުގައި ހިމެނިފައިން، އެހެން ރެގިއުލަރައިޒްކުރަން ބޭނުން ހަމައެކު މީހުން ވެސް ހުށަހަޅައިފި ޕްރޮސެސް އިނގޭތޯ. ކުރީގައި ކޮމްޕްލީޓްވާ ކަހަލަ ވަރަކަ ކަންތައްތަކެއް. އަނެއްކާވެސް ދަންނަވާ ކަމަކީ ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތުގައި މިވަރުގެ ހުށަހެޅުމުގައި ހުރި ރިކުއެސްޓްތަކުގެ ބިދޭސީން ރިކުއެސްޓް އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ޕްރޮސެސިންގެ ބައެއްގައި ކުރިއަށް އެބަދޭ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ހުރި ރިކުއެސްޓްގެ ބިދޭސީން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިވަރުގެ އެބޭނުންކުރުމަށް ގެންދާ އަދިވެސް އެ މުޅި ރާއްޖޭ އެއްކޮށް ހިމެނޭ ގޮތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ސުވާލެއްހާ. އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތެއް މި އަރުވަނީ މައުޟޫޢާ ބެހޭގޮތުން ހަސަން އަބްދުލްޤަދިރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން އަބްދުލްޤަދިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ ހުރިހާ ބޭފުޅުން. އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ބޭފުޅުންނާ ސުވާލެއްކޮށްލަން ކަމަށް މި ގަސްތުކުރަނީ. ވިދާޅުވެއްޖެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގައި ސިވިލްސަރވިސްގައި ގާއިމުކުރެވޭނެ އެ ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމުގެ ބެލެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ކަށަވަރުކަން ގެންދަން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި އުޅެނީ އެއީ ނިޒާމެއް ގާއިމުވެފައި. މިހާރު އެ އެކްސްޕީރިއަންސް ވެސް ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެނެގަތުމަށް ހުރިހާ ތަނެއްގައި މި ރޮނގު. ދެން ގާތުން އެ ރިސާލަތުން ތި ބޭފުޅުންނަށް ނޫން، މަސައްކަތެއް ނޫން އެއީ. އެކަމަކު، ގާނޫނުގެ ދަށުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އެބަ އޮތޯ ދެއްތޯ މިސާލަކަށް ކޮމްޕެންސޭޝަން؟ ހިނގާ ކޮމްޕެންސޭޝަން ބަލާބަލަން ތި ގާނޫނުގައި ވާގޮތުގެމަތިން ތި ބޭފުޅުން އެންމެހާ ކޮމްޕެންސޭޝަން ބަލަހައްޓާތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑު ގަވައިދުން ޢަމަލުކުރާ ކޮމިޝަން ބޭނުމާ ސުވާލަކީ. އިޚްތިޔާރު މިނިސްޓްރީއާ ކޮމިޝަން ބޭނުމާ ސުވާލަކީ، ތި ޕްރޮގްރާމުގެ ގޮތުން ބަހަރު އެތެރެން މިހާރު ބަދަލުކުރުމަކީ ހިދާ ފުއްދައިގެން ނަގާތޯ؟ ދެން އަސްލުކަމަކީ، ތި ހުރިހާ ކަމަކާ ގުޅިގެން ޚާއްސަ ކަމެއް، ޕެންޝަންސިސްޓަމާ އެއްކޮށް ތި ބޭފުޅުން ވާހަކަދައްކާފައިވޭތޯ ތި ކަމާ ބެހޭގޮތުން؟ އަދިވެސް ޝަކުވާ ހަމަ އެބައޮތް، އެއްކަލަ މިހާރު ހިދު. ހިދުމަ މި އަންގަނީއްސުރެ، އަންގަބަސްތަކާ ދަށްވެރިކަމުގެ ވޯކްޝޮޕަކަށް މި އަންގަނީ. އެންމެގަ އެބައޮތް ޖަވާބެއް ނުލިބިފައި މިސާލަކަށް ސިޓީއެއްލިޔަ. ދެން ކޮނަ ތަކެތިތަކުގައި އަސްލަކާ އަދިވެ އަސްލާ އެ ދިހާ އެބަޖެހޭ އެއަށް ބައިވަރު ހަރަދުތަކެއް ކުރަން އަދި މަސައްކަތްތަކެއް ވެސް ކުރަން. މި މައްސަލަ ޙައްލުވެސް ޔަގީނެއް ކޮން މަގުމަތިން ކަން ގޮތަކުން މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރެއްވިއަމޭ؟ ދެން އަސްލު ސުވާލަ، މިހާރު ދުވާލަށް، މިސާލަކަށް މަހަކު މިހާރު ބޭރުމީހުން ރޯޔަލްޓީއަން މަސައްކަތްކުރު މިހުން ގޮތުގައި އުޅުނުވަސް ހިހާ އަދަދެއް ސާރުވާރު ބޭނުން. ދެން 35000 މިހުންގެ ތަފާސީލު އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެނގޭ ހަމަ ރަނގަޅު މަސައްކަތްތެރިއެއް ކުރައްވާކަން. ހަމަ އަދި ކުރައްވާ މަސައްކަތްތެރިއެއް ވެސް މި ކުރައްވަނީ ފުރުސަތުދާންކަން ވެސް އެނގޭ. ދެން މިވަރުގެ ނުރައްކާތެރި ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ކަމަކުން ފަހަރަކު ހުރިހާ ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރައްވާ މި ކޮމިޓީއަށް ވަޒީފާން. މިސާލަކަށް ގޮތުގެ އުފެދިފައި، އެ މިހުންގެ ސަލަމަތް އެތެރެއި ކަމެއް ނުރައްކާތެރި ހިސާބަކަށް ގޮސްފައި އެކަށް ކަމެއް. ދެން މިނިސްޓްރީގެ އެއްވެސް ވިސްނުންފުޅެއް އެބަ ބަލައި ފުރުއަވާދަށް ނޫން ގޮތަކަށް ވަޒީފާގެ ތަސައްވުރު އުޅޭނީ އަހަރު މިންވަރެއް މަސައްކަތް ކުރަމުން މިއަން ސިވިލް ސަރވިސްގައި ހާލަތަކާ ފެނަކަށް. މިހާރު ކުރިމުގެ ވިސްނުމެއް ދެންގެއްލެވެނީތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވާނަން އެލް.ޖީ.އޭއަށް ޖަވާބު އަރުވަން ފުރުސަތަށް.

ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ޗީފް އެގްޒެކެޓިވް ޑިރެކްޓަރ އަފްޝަން ލަތީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. އަޅުގަނޑު އެއްކޮށް ދަންނަވާލާފައި، ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އާދަމް ޝަރީފް އިތުރު ތަފްސީލު ދެއްވަން އަރުވާނަން. އާދަމް ޝަރީފް ވާހަކަދައްކަވައިފިން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ތަޙްޤީޤުގައި މި ބޭނުން ކުރަން ހުރި ސިސްޓަމަކީ، އަސްލު އެ ނެސެސިޓީއެއް، އެ ވަގުތެއް ބޭނުން ކުރަން ހުރި މަސައްކަތްތަކުގައި، އެ ބޭސްކް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި ކައުންސިލްތަކުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުން އެންމެ ފަސޭހަ ފަރާތަކީ އެލް.ޖީ.އޭ ވާތީވެ، ހަމައެކަނި ދަފްތަރުތަކުގައެއް ނޫން. ކޯޑުގެ ސްކޯޕް، ކުރިއަށް ސްކޯޕް އެގްރީމަންޓް ގޮސް ހަމަ ބައިވަރު، އެ ރަށުގެ މޮނިޓަރ ކުރަންޖެހޭ މުޅިން ބައިވަރު ކަންތައްތައް މޮނިޓަރ ކުރަން އޮތް އެލް.ޖީ.އޭއާ ހަވާލުކޮށްގެން ދިޔައީ. ދެން އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ހަމަ އަސްލު ވެސް އިތުރަށް ތަކުރާރުކުރަން ބޭނުންވި އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންޑޭޓްގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ނޫން ވެފައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ އެހެން ހިއްސާ ކަމެއް މަޑުޖެހިލާފައި އެ ވަގުތު އެ ހާލަތު ހުރި ގޮތުން ހަމަ އެ ހުރިހާ އެސައިންމެންޓް ފޮކަސް ހުރި މި ކާވޭގެ ސިވިލްސަރވިސްގައި އެއްކޮށް ފެނީ ޗާޓްތަކާއި އެއްވެސް، އެ ފޮލޯއަޕް ކުރުމަށް އެ ކަނޑައެޅިފައިވާ. އެކަމަކު އެހީ އަސްލުން އަޅުގަނޑުމެން ހިފާތަރުކާރެއް ގޮތުގައި ކަމެއް ނޫން. އެ ހަމަހަމަ ބޭފުޅަ ހުރި ކަމެއް. ދެން އެކަމު ވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ހަމަ ޒަރޫރީ ރިލޭޝަންޝިޕް އޮތުމަކީ ވެސް މިނިސްޓްރީއާއި ބޮޑުވެފައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަން ޕޮލިސީ ވެސް އެ ބޭނުމަށް އޮވެއި މަސައްކަތްކޮށްގެން ކުރިއަށްގެންދާ ކޮށީ. އެހެންވީމާ، އާދޭ ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަން ހަމަ ޝަރީފް އިތުރަށް ތަފްސީލުކޮށްދެއްވާނެ.

ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އާދަމް ޝަރީފް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ސުވާލަށް އަޅުގަނޑު ސީދާ ޖަވާބު ދެއްވާ އަޅުގަނޑުމެން އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް ހަމަ އެއްބާރު، ދުސްތޫރީ، ހަމަ ހުރިހާ ކައުންސިލްތަކަކަށް ރިޕޯޓުކުރަންވާ. އެހެން ކުރަނީ އިނގޭތޯ. އޭގެ ކުރު ޖަވާބު. ދެން ސީ.އީ.އޯ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ކަމަކީ މެންޑޭޓެއް

މަސައްކަތް ތެރެއަށް ނުވަންނާތީވެ އަޅުގަނޑުމެން އެ ދާއިރާ ޒަމާނުގައި އެކަން ނުހެއްޓުނީކަން. ދެން ބްރެއިންސްޓޯމް ކަންކަން ތަރުތީބުކުރުމަށް އެހެން ފަރާތްތަކުގެ މެމްބަރުންނާއިވީމަ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަކަށް މެމްބަރުންނާއި ނުޖެހިއްޔާ އެ ދާއިރާ ޒަމާނުގައި އެކަން ކުރުމުގެ އެ ހަކަތައް ނުހެއް ތިބޭން. އަދި އޭގެ މުޅިއެކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ނުހެއް ތިބޭން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދެންނެވި އެއީ ކުރެވޭނެ ކަމެއްކަން އަޅުގަނޑަށް އެނގޭނެ ކޮމިޓީގެ ހާލަތުގައި މި ރާއްޖޭގައި. އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން ވެގެން އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! އޭގެ ދެން، އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓްރީން އެބައިން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނައިބު ވަޒީރު ނާޒިމާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޗެއާޕަރސަން ރިޔާ މުއްދަތެއް ނަގާފާ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އެ ސުވާލަށް ޖަވާބު އަރުވާނަން. ޝުކުރިއްޔާ ޗެއާޕަރސަން ޕްރޮސެސްއަކީ އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން އޮޕަރޭޓްކޮށް އެއްކަލަ އެ ޝުކުރިއްޔާ ކުރަން ބޭނުންވާ ބިޒްނަސް މިނިސްޓްރީގެ ފެށުމަށް ހުށަހެޅުނު ބައިނޯޑިކޭޝަން ނަގާފައި، އޭގެ މަޝްވަރާ ޤާނޫނީ އޮފީސް ފަހުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން އަޅުގަނޑުމެން އިންވެސްޓްމަންޓް ދީން. އަޅުގަނޑުމެން ތަނުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރާ ބިޒްނަސްތައް ނިސްބަތް އިންވެސްޓްމަންޓް ވަރަށް ތަފާތު ދީފައި ވޭ. މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން އިންވެސްޓްމަންޓް ކަނޑައަޅާ ގޮތާއި މިކަން ޖުމްލަ ހިސާބުގައި ހުރި ޕްރޮސެސްތައް ބަލާ، މިގޮތަށް ފޯރިންކޮށް ގަވާއިދުގައި ބޮޑެތި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި މިއަދު. މިއީ ޔާމީން ޕާލިމެންޓްގެ އަޅުގަނޑު މި ދަނޑުވެރިކަން ސިނާއީ ބޭނުމަށް މިހަރު ކުރާ ބިޒްނަސްގެ ޖަމާޢަތް ދައުލަތުން ގަބޫލުކުރެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ވާދަވެރި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕޮލިސީގެ އެއްބަސްވުން ގޮތަށް އޭގެ ފަހުން. އެހެންނަމަވެސް، ހަމައެކަނި ވަރަށް ތަފާތު އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ބިލް، ބޭނުން ވަރަށް ދިނުމަކީ ވެސް ހާލަތު މިހާރު އެއީ ބިލް. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކޯޓުތަކަށް ފާސްކުރެވިފައި ޚާއްޞަގޮތެއްގައި 14 އަހަރުވަނަ އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ. 14 އަހަރުގެ ތެރެއިން 56 ބަޔަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސިޔާސީ ގޮތް، ދިނަ އަހަރުތަކުގެ އެއް މަސް، ބައެއް އަހަރުތަކުގައި ދެ މަސް، އަނެއްބައި އަހަރުތަކުގައި މަދުވެގެން 3 ހަފުތާ އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާގައި ތިބެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖީޑީޕީއަށް. އެކަމަކު އެއީ އެ ތަންގައި ތިބޭ މިހެން މިކަމަށް އަދިވެސްގެން ފެނިގެންދާ ކޮންމެވެސް ބިޒްނަސްޖީގެ ކަމަށް، ހިންގަންޖެހޭ ކަމަށް ބޭނުންވާ ވަގުތު ބޭނުމަށް ހަމަ ގެއްލުމެއް

ގޮސް، އެ މީހުން މަސައްކަތްކުރަން ވަރަށް ގިނަ ވަގުތު ދުރަށް ދާނެއޭ އެއްކޮޅަށް. އެހެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދިޔައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަސްލު އެދެވޭ ނަތީޖާއެއް އެ ރަށް ނުލިބޭ. ބައެއް އަތޮޅުތަކުން ނުލިބި ރަނގަޅަށް ވަރަށް ރަނގަޅު. އެކަމަކު މި ދަންނަވާ ގޮތަށް އެ ހުރިހާ ގޮތަކުން ހުރި އެޖެންސީތަކުން ބަލައިލުމުގައި އެ މީހުން ފެނިގެންދާ ގޮތަކަށް ނަގާ އިންނަގޮތް. ދެން މި ދަންނަވާ ގޮތަށް އެމްޕްލޮއިމަންޓް ދިނުމަށް ނަގާ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަހަމައަކަށް އެއްވަރަކަށް ޢާންމުގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް އެއް ވަރަކަށް އެމްޕްލޮއިމަންޓް ދިނުމަށް ނިޔަލަށް، އަސްލުއަކީ އެ މީހުންގެ ހުނަރު ނަގާ ބަދަލުގައި ބަރަބަރު ވަރަށް ބަލައިލުމަށް ގާނޫނީ ޙައްޤުތަކާ ކަނޑައެޅޭ މި ފްރީލާންސް ބެލެނިގަތުމުގެ ހިނގާ. އެހެންނަމަވެސް ހުނަރުވެރި ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ފަރާތްތަކާއި ގުޅޭ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ކުރިއަށް ގެންދާ ހަމައެކަނި ޢަމަލުތަކުގައި ވަރަށް ރަނގަޅު ގޮތްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދަނީ. ހަމަ އެކަން ވެސް ރަނގަޅު ވާނެ ގޮތް ހޯދާ ދެން މީހުން ވެސް އިނގޭނެ. ދެން މި ދަންނަވާ ގޮތަށް ފްރީލާންސަށް ޕްރޮސެސްއަކަށް ހިނގާ ފްރީލާންސަށް ހިނގަން ޖެހޭތީވެ އެ މީހާ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ނިޔަލަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް ކުރިއަށް ދާނެ ގޮތް ރަނގަޅު ގޮތެއް ބަލަން. އިތުރުކަންތައް ޖެހިގެން ދާއިރު. އަޅުގަނޑުމެން އިޞްލާޙު ބަޔާނެއް ގެންދަން ކުރިއަށް ގެންދާ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަމުން ދާ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިއަށް ދާ ޕްރޮސެސް ހަމަ ކުރެވޭ ރަނގަޅު ކަމަށް ރަނގަޅު ގޮތެއް ކުރިއަށް ހިނގާ އަޅުގަނޑުމެން ދަސްކުރިން ދިނުމަށް ކުރިއަށް ދާނެ ހަމަ މީހުންގެ ފްރީލާންސް ހިނގަމުން ދާ ފްރީލާންސަށް ހިނގަން ޖެހޭ ގޮތަކަށް ރަނގަޅު ކުރިއަށް ހިނގާ ފަހަރުތަކުގައި، އެ ޕްރޮސެސް ފޯރަމެއް ގުޅިގެން ފަހުން ބޮޑު ބައްޖަރުހާ ހިމެނުމުގެ ބޮޑެތި ވަޒީފާ ދިނުމަށް ފްރީލާންސަށް ހުރިހާ މަސައްކަތް ދިއުމުގެ ކުރިއަށް އެ ހެދިފައި، އެ މީހުން ހުރިހާ ފްރީލާންސްތަކަށް ވަޒީފާ ދޭން ވެސް، އެކަމަކު، ދެން ހުރިހާ ގޮތްތަކާއި ކުރިއަށް ދާ ހުރިހާ ކަމެއް ކުރިއަށް، ދެން މި ދަންނަވާ ކަހަލަ ވަރަށް ބޮޑު ކުރިއަށް ދާއިރު، ދެން ހުރިހާ ބިނާކޮށްފައި، ހަމަ ކުރިއަށް ދާނެ ގޮތް ހޯދަން. ވަޒީފާ ދިނުމަށް ކުރިއަށް ދާނެ މި އަސްލު ކުރިއަށް ދާ ޕްރޮސެސް ކަށަވަރު ކުރުމަށް މި ދަންނަވާ ހިސާބުން ދެން ހިނގާ. ކުރިއަށް ދާ މަސައްކަތް ދިމާވާ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑު ބުނާނީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ފްރީލާންސް ކުރުމުގައި މި ދަންނަވާ ކޮމިޓީ، މި ދަންނަވާ ކަމަކަށް ފްރީލާންސް ހިނގަމުން ދާ ޕްރޮސެސްގެ ރިޕޯޓް އިތުރު ސަރުކާރުގެ ބެލުމަށް، އެ ރަށަށް އެ މީހާ ގެންދިޔައީ، އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު އަސްލު ފްރީލާންސް ހިނގަމުން ދާނީ. އެހެންނަމަވެސް، މީހާ ފްރީލާންސް ހިނގާ ކުރިއަށް ސިސްޓަމުގައި ހަމަ ވަރަށް އެކަށީގެން ހިނގާނީ. ފްރީލާންސް ހަމަ ހިނގާ އެއްވެސް ފްރީލާންސް ހިނގާ ނޫން

ހަމައަށް ފެނިގެން އަސްލު އެމްބެސެޑަރަން ހާނގެ މަސައްކަތް އިތުރަށް ދައްކަން ގޮތް ވަރކް ޕަރމިޓް ވީޒާއި އެ
އޮތޯރިޓީއާއި އަރުވާނުން ނުހެއްދުން. އެހެންވީމާ، އެއީ މިސިންގ ލިންކްގެ ކަނެކްޓްވުމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން
އޮތީ. ދެން މިހާރު މަސްއޫލު ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރާ މީހުންނަށް ހުއްޓަ ދެވޭ. އަޅުގަނޑު އަދިވެސް ސިފާ
ކުރާ ފަރާތްތަކުން، އެހެން ރިކުއަރމަންޓް ފަރާތްތަކުން އަރުވާނުން ހުރި ގޮތް ނުހުރި ދެކެން. އަޅުގަނޑު ބޭނުންކުރައްވާ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރިގޮތް ދަނެގަތުން. ދެން އެއީއްޔާކަން އަޅުގަނޑު އަސްލުގައި ޕްރޮސެސްކުރަން
ބޭނުންވޭ، ސަރުކާރު ވެސް ޕްރޮސެސްކުރުމުގައި އެއްފަދަ ރަށްތަކުން އަންނަ ބިދޭސީން އެއީ ކޮން ރަށަކުން ދާނެ ހުރި
މީހުންނާއި، އެ ކަންކަން ސިސްޓަމުން ތަރުތީބުކުރުމުގައި އިމިގްރޭޝަން އޮފީހުގެ ފެށިގެންގައި އޮތްގޮތް މި މަސައްކަތް
ކުރެވިދާނެ ގޮތެއް. އަޅުގަނޑުމެން އިމިގްރޭޝަނުގެ އިދާރާ އާއި މަސައްކަތް ކުރާ ނިސްބަތުން، އަޅުގަނޑުމެން ސިސްޓަމް،
ސިފާ ތަރައް ސިސްޓަމް އެމް.ޑީ.އެން ޕޯޓަލް ދަރަނިދަރަން އެ މަޝްވަރާތަކާއި ގުޅިގެން ޒޮނޭ އަޅުގަނޑުމެން ސިސްޓަމް
ޑޮކިއުމަންޓްތައް، އެގެ އެމް.އެސް.އައި ދިނުމަށް ބޮޑުކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވާނީ އެމް.ޑީ.އެން ޒުވާނުން. އެ ބާރުވެރިން
އެ ކަމަށް ރުޖޫޢަވާ އެއްޗިޓް އެކަން ހަމަޖެހިފަ. އެހެންވީމާ، އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން މިކަމުގައި ކުރަންވާ
ހުރިހާ ތައްޔާރީތައް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ނިމިފައި މިއޮތީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ޒުވާއިރު ސުވާލެއް.

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝީ ވިދާޅުވީ، މިހާރު އެ ގެންނަ ދެ ހަފުތާ ތެރޭގައި ޝީ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރެހުމާއިރުގައި، އެ ސިސްޓަމް
ގައިޑްލައިންގުދިނަ އެމް.ޑީ.އެން އެސިސްޓެންޓް ހުރިހާ ރަނގަޅުގައި ޝީ. ދެން އިތުރަށް އެ މިހާރު ސިސްޓަމްގެ
ހަރަކާތް އެކަން ކުރާކަން ނުޖެހޭނެ. ރަސްމީ ވާހަކައެއް. ޝިފާން ފެށިގެން ކިޔަނދޭ ފަސޭ ރަސްމީ.
އަޅުގަނޑުމެން އެދެން؛ އަޅުގަނޑު ސަޕޯޓްކުރަން ބޭނުން ދިޔައިރު ގާއިމްކުރާނެ އިދާރާ. މިހާރު ސިސްޓަމް، މިދެ
ކުރިން ހުރިހާ ޓެކްނިކަލް ފަސޭ ވަގުތެއްގެން ވިޔަފާރި ވަރަށް ވަރަށް ނުކުތްކަމަށް. ހަމަ ޕްރޮސެސް ހިސާބުގައި އޮތީ.
އެ ހިސާބުން ފެނިގެން މިހާރު ސިސްޓަމް އެކަމުން ސަރުކާރުގެ ފުރަތަމަ ކުރުވުން ކަމުގެ ބޭނުން ނަހަމަޖެއްސި
ފެނިވަޑައިގެންފައި އެބަ އޮތްތޯ؟ ނުވަތަ އިތުރަށް ފަސޭ މިކަން ރަސްމީ ކުރުމަށް ހުރިހާ ފުރުޞަތެއް؛ މިއީ ދެން ކުރި
ދައުރުގެ އެއްކޮށް ގެދިގެން ކުރެވޭ ވަގުތު ކަމުގެ ޒަމާނުގައި އަޅުގަނޑު މިހާ ދެކެނީ. އެހެން ވީމާ، މިހާރު ސިސްޓަމް

އިތުރަށް ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާފައި، މީގެ ނުރައްކާތެރިކަމާއި މި ނުރައްކާތެރިކަމުން ސަލާމަތްވުމަށް، ޚާރިޖީ ވުޒާރާގައި އެއްވެސް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ދާއިރާއެއް ބޭނުން.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ފުރުޞަތު.

<u>ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތްތަކާ ގުޅޭ ސްޓްރެޓެޖީ އެދި ޚާރިޖީ ރަސްމީ ޝަރީޢަތު ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެން ހާއްސަ ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުމީ ގުޅިގެން، އަޅުގަނޑުމެން ބޭރުގެ އެމްބަސީސްތަކުގައި މިދިޔަ އަހަރުތަކުގައި ހަމަ ހިންގިން. މާލޭ ތިބޭގައި ވެސް ހަމަ ގަވާއިދުން ކޮންމެ ދުވަހަކުން ކަހަލަ ގޮތަކަށް އެކި ސަރުކާރުތަކުން، އެގޮތުން ފާހަގަކުރެވޭ ތަންތަނުގައި އެމްބަސީސްތަކުން ކުރިއަށް ގެންދިޔައިން. ދެން އަޅުގަނޑު ބަލާގަތުމަށް ފާހަގަކުރައިން މި ފޯރީ، ތި ބާރުގޮތްތަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެގަށް ބޭނުމަށް ނުރައްކާތެރި އެކީ ކަހަލަ ބަލަގެކަން. އަދި ހަމަ އެއާ އެކުގައި އެއްޗެހި ބާއްޖެ ކުރުމަތީ ތަކެތި އަހަރެމެންނަށް އަސްލުގައި އެއީ ފުރުޞަތު ވާ އެއް ކަމަށް ބަލާ ބަލަގެ. އޭގެ ފަހުކަން ކަމަށް ވިއްސާ ވެސް، އެގޮތުން ދެ ބާ ކަންތައްތައް. އެގޮތުން، ބަލާގެ ވިޔަފާރިކުރާއި ނޫނިއްޔާމު ބޭންކުކަނ، ވިޔަފާރިކުރާއި ޖަރީމާ ކުރާއި މި ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި ބިދޭސީންގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުވަމުން ދިޔަ. އެގޮތުން ފާހަގަކުރެވިގެން އަޅުގަނޑުމެން 114 މީހަކާ ދެމެދުގެން އެ މީހުން ފޮނުވައިލުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އިމިގްރޭޝަނާ އެކުގައި، އިމިގްރޭޝަނުގެ އަދި ކައިރި ގުޅިގެން ހުރި ފަރާތްތަކާއެކު މިދިޔަ އަހަރު ކަރުދާސްތައް ފުރިހަމަކޮށް މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރިއަށް. ދެން އެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމީ މިހާރުވެސް އިތުރު ބިދޭސީން ހޯދައިގެން 14 ވަރަކަށް މީހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޮނުވައިލެވުނީ. އެކަމަކު ބޭރު އަތުލައި އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މީހުން ފޮނުވައިލުމުގައި ފޮނުވައިލުމަށް ބޭނުން. އިމިގްރޭޝަން އެކަމާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްތައް ކުރުން. ދެން މި ބައްދަލުވުމުގައި ބޭނުން ގޮއިދާ ހިލާފަށް އުޅޭ މީހުންގެ ވާހަކަ ދެކޮޅުހެދި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިއުޅޭ ހަމަ ގަނޑުމެންނަށް ވިސާ ބޭނުން ޝަރުޠުތަކެއް. ވިސާ ދެމެހެއްޓުމަށް ފުރުޞަތު ދެނީ ގައިދުގައި ބައްދަލުވުމުގައި ކުރިއަށްދިޔަ ވޯކް ޕާމިޓް ކާޑު، ބޭރުކޮށްލުމުގެ ވާހަކަ ތިބޭ ހަމަ ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އުޅޭ މީހުން އެ ޤައުމަކަށް ބޭރުކުރުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ގޮތުގައި މި ކަންތައް ހަމަ ގޮއިދު ވެސް ވަރަށް ގޮތަކަށް ދުރާލާ މިހާރު ވަކިން އިޝާރާތް ދެއްވި ބަޔަކު، އެއީ ދިރުމާ

ނުކުރެވޭ ހާލަތުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެ މިހާ މުޖުތަމަޢުއަށް ދޫކޮށްލުމުގެ ބަދަލުގައި ޤާނޫނު ކުރަހާލަން ކޮންމެވެސް މެކޭނިޒަމަކަށް އެކަމަށް އެޅިގެން އެޕަލަ މަސައްކަތްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން. ކުރާއިރުގައި އަޅުގަނޑު ދެންމެ މި ތަންތަނަށް ސްޓޮކްސްޓޮކާއިން ވެސް އެނގޭނެ ގިނަ އަދަދެއްގެ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަ ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި ކަމަކަށް ޕޯލިސީތަކެއް ހަމަ މިއީ ބިލިއަނެއް ޑޮލަރު ހާމަވެގެން މާލީ ސިޔާސަތު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އެއްބަސް ވެސް މިފަދަ ގޮތަކަށް ބަލާއިރު ޖެހޭ ބަޔަކަށް ކުރިމަތިވާ ޗެލެންޖެއް ވެސް ދަށުން ފައިސާ ހޯދަން ޖެހިލުންވެ ވެސް ކުރިއަރާ ފުރުޞަތުތަކެއް ފަހިކުރުމުގެ ކުރިން އެ ކުރި ފައިދާތަކުން ބަލަން. ސަރުކާރުން މިކަން ރާއްޖެއާ އެކު ފަސޭހަކޮށްދެވޭނެ ގޮތަށް އެހެން ކަންތައް ހުރި ޢާލަމީ ތަޖުރިބާތަކެއް ބޭނުންކުރުމަށް ތައްޔާރުވެ ހުރުން. ސަރުކާރުގެ ވަރަށް މުހިއްމު ދައުރަކީ އެ ފުރުޞަތުތައް ހޯދާ ދިނުމާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ސިޔާސީ ގޮތުން ވަރަށް މުހިއްމު މަސައްކަތް ބަޔާން ކުރެވިފައި ހުރި އެތައް ކަމެއް އަދި މިހާރު ޢަމަލުކުރަމުންދާ ބަދަލުތަކުގެ ބޭނުން ހިފުމަށް ދިމާވާ ހުރަސްތަކާއި ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުންތަކަކީ އަޅުގަނޑުމެން ހައްލުކުރަން ޖެހޭ ކަންތައްތައް ކަމަށް ފެނޭ. ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވަނީ ޒުވާނުން ސަރުކާރު ސެކްޓަރަށް ވަޒީފާ ހޯދުމަށް ދަތިވާ ކަންތައްތައް. ވީމާ، އެ ދާއިރާގައި ޤާނޫނީ މާހައުލު ވަރަށް ބޮޑަށް ހަރުދަނާކުރެވެން ޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މި ކަންކަމަށް ބަލައިގެން ފުރިހަމަ ހައްލެއް ހޯދަން.

ވަސީލަތްތަކަށް އެބަވޭ ބިޒްނަސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ހޯދައި ދުނިޔޭގައި، ނޫނީ އެ މިހާރު ހޯދުމުގައި ހުރި ދަތިތަކެއް އެގޮތުން ހުރިހާ ވެސް އެކިގޮތަށް ކަންކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަކީ. އެކަމުގައި ޒަރޫރީތަކެއް ހުރިން ހަމަ ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކުން:

މި ވިދާޅުވި؛ އަޅުގަނޑު މިހެން މި ދަންނަވައިލީ މިދިޔަ އަހަރު ކަންކަމުގެ ކޮންމެވެސް ރިސްޕޮންސް ބަޔަކު މެޖޯރިޓީއެއް ހިންގައިގެން ދެވި ފަހު އެއްކޮށް އެކަމުގެ ކޯޓުތަކުގައި ހަމަ ތަން މި ފެނުނު. އެއްކަމަކީ ކަމެއް ދިމާވުން އެ ވަގުތުތަކު، އެ ހަޖަމްއާ ކޮށްގަނެ ދިޔަ ވަރަށް ބޮޑު އެކަން ބައްލަވާލާތީވެ ކުރިމަތިވެ ސަރުކާރުން ދަތުރުކުރި މެސެޖެއް ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ވެސް ކުރަ ކަމަށް މި ވިއްޔާ. އެކަން ހިސާބުން ފަހު ދެން ދާ އެއްބަސް ވެސް ބޭނުމެއް ވެސް ނުވޭ. އެބަ އެނގޭ މިއީ ނުރައްކާތެރިވެދާނެ. މިހާރުވެސް އެބަޖެހޭ ފަރަގުމަތީން؛ ދެން ދާ ބޮޑެތި ޝަކުވާ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އެއީ މި ކަމުގައި ހުރި ކަންތައްތަކެވެ. މި އަސާސީން ޝަރުތު ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ. އެއީ އެ ވަގުތަކު ކަމެއް ނިމުނީ އެ އަޅުގަނޑު ކަމުގެ އެއްބަސްވުމެއް ހާލަތުގައި އެއް ފަރާތް ވެސް. އަޅުގަނޑުމެން ޖުމުލަ އެއްބަސްވުމުގެ ފަހުގެ ގެއްލުމުގައި މި ކަމަށް ދިރާސާއިއްޔާކޮށްދީފައި، އެއަށް އަމަލު ބަދަލުތަކެއް ވެސް ކޮންމެ ގޮތަކަށް އެއް ފަހަރު މަސައްކަތް އެކަށީގެން، އެބަ މަރުޙަލާތަކުން ނުވަތަ އިޖުރާއަތްތަކުން، ކުރު މަރުޙަލާތަކުން ކުރީގެ ކޮށްދޭ މަރުޙަލާތަކުން މިހެން ރައްކާތެރިކަން އެބަ. މިކަމުން ސަލާމަތީވެސްނުދެއްވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެންގެ ސަލާމަތީ ރައްކާތެރިކަން ހަވާލުކުރެއްވި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަ މިނަގަން މި ދަންނަވައިލީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިބްރާހިމް މެންބަރު. އިތުރު ބަޔާނެއްކަން ފުރުޞަތުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅުއްވި ބަދަލުކޮށްލެވޭ މަސައްކަތަކީ މުޢާމަލާތުގައި ބައިވަރު ފުރާޅުތަކުގެ ޝަކުވާ މުއާމަލާތުގައި އެބަ އެކަމު މި ކަނޑައެޅުން، މި. ކަނޑައެޅުން ހަވާލުވާފައި އަށް މަސައްކަތްތައް ވަކި މަސައްކަތްތަކުގެ ގޮތުގައި. އާއިއި މި އެންމެހައި ބަލައިގަނެވޭ ރާއްޖޭގެ އެންމެންގެ މުސްތަޤުބަލުގައި ބަލައިގަނެވޭ މުސްތަޤުބަލު ހިމެނޭ ބާރު ހަމަހަމަކަމެއް ހިމާޔަތްކުރާ، މި ގޮތުގައި ހިއްސާ މިހެން އެކި މަތިން ބަދަލުކުރެވެނީ ގޮތުގައި ހަމަޖެއްސުމަށް؟ އެ ކަ ބަދަލުގެ އެއްވެސް ފުރާޅުތަކަށް ކަންތައްތަކެއް... ފުރާޅަކީ އަޅުގަނޑު މި ސުވާލު ދަންނަވައިލާނަން ފުރުޞަތުދޭނަން.

<u>ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގެ ޗީފް ސުޕަރިންޓެންޑެންޓް އޮފް ޕޮލިސް ހަސަން ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ކުރިން ދަންނަވައިދިން ގޮތަށް އާދޭ ޗާޓުގައި ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އުޅޭތީ އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމުގައި އެބަހުރި ދަތިތަކެއް، އެ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ހަމަ އެއް ކަމަކަށް ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އުޅޭ މީހުން އަޅުގަނޑުމެން ކޯސްޓު ސަރަހައްދުކުން ބަލާފައި ނަގަން ވިޔަސް ވެސް. އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް 10 މީހުން ގެނައިއްޔާމުން އާދޭހެއް ގިނަ މީހުން، ކޯސްޓު ސަރަހައްދުކުން ނެގިއްޔާމުން ވެސް ގިނަ ފަހަރަކުން އާދޭ 10 ގެ ތެރެއިން ބޭލު އަދަދެއް އޮންނާނީ ހަމަގައިމުވެސް ހިސާބުން އާދޭތަކަށް ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އުޅޭ މީހުން. އެހެންވީމާ، އާދޭ ޗާޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނަގައިގެން އެއަށް ބަލައިލާއިރު ނުދެވޭ، ހުށަހެޅުމުގެ ފުލުހުންނާ މިގޮތަށް ހުރި ދަތިތަކާ އެކަމާއި ނަގައިގެން ކުރަމުން މަސައްކަތްތަކެއް އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން. އެކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކުރި އަޅުގަނޑުމެން ކުރެވޭ ތެރެއިން ފާހަގަ މީހެއް ފޮނުވައިދިނުމުގައި އެ މީހަކު އަޅުގަނޑުމެން އިމިގްރޭޝަނާއެކު އިސްތިހާރު އެ މަސައްކަތުގެ ދައުރާ ހިސާބަށް ދިޔައިރާ ދައުރާ ހިސާބަށް، ދައުރާ ކަމަކަށް ނުހިފޭ ކަމެއް ވެސް ވިޔަސް އެގޮތަށް ކުރަކަށް އަރައިގަތުމުގެ، އެކަށީގެންވާ ހުރި ނަމޫ ކަމެއް ވެސް ކުރަކަށް އަރައިގަތުމުގެ ތެރެއިން ކުރެވޭ ހިސާބަށް މީހާ ފޮނުވައިދާ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަނީ އެ މީހަކު ދެން އެހެން ބަދަލުގައި ޑިޕޯޓްކުރެވޭ މަގުގެ އިމިގްރޭޝަނާ ވާހަކަދެއްކުމުގެން ވެސް ބައްޓަން ކުރީ. އެ ކަން ތަންފީޒުކުރުމުގައި ހުރި ދަތިތައް އަޅުގަނޑު ކުރިން ފާހަގަކުރި. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް ހުއްޓާ މީހުން ނުހިފި ޑިޕޯޓްކުރަން ނިސްބަތް މީހުން އަޅުގަނޑުމެން އިމިގްރޭޝަނާ ހަވާލުކުރަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަ ބަލައިގަތުމުން، ހަވާލުކުރެވޭ ކަމަށް ބަންދުގެ ނުހިފި މިއަދު ޑިޕޯޓޭޝަން ބަންދުގެ ވަގުތު ހިފެހެއްޓުމަށް ބައެއް ފަހަރަށް އަޅުގަނޑުމެން، ޖިނާއީ އާދައިން ފުރިގެން ބަންދުކުރެ އެ ތެ. ވެވައި، ބައެއް ފަހަރަށް ފުރޮޅު، އޮފިސަރުންގެ ގޮތުން ހުރި ފުރުސަތު ނުލިބޭ ފަހަރު ވެސް އާދޭ. އެހެންވީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ދަތިތަކާ އެކުލަވައި މަސައްކަތްކުރަނީ، ކުރަން ހަމަ އެކަމުގައި. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރާ އެއްކަލަ ބޭނު ކަމަކަށްވުރެ ހަމަ އެކަށީގަނޑު ބޮޑުވެފައި އެބަހުރި ދުވަހުގެ ބައްދަލުވުމެއް ނުން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ފާހަގަކުރި ގޮތަށް މި ދިރި އަހަރުން ފުރިގެން ހަމަ ގަވާއިދުން ދޫކޮށްލެވުން ހަމަ ކަމާ ގުޅުން ހުރި ފާހަގަކޮށްލާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންބޮޑުވުން ހުރިހާ އެކި ފަހަރު މަޖިލީހުގެ ވާހަކައެއް، ހަމަ ކޮންމެ ބުނުއްވާ ސަބަބެއް. އެކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަ، އެ ހުރި ދަތިތަކުގެ ވަހަކަ ފުރިހަމަ އެއާ ހިސާބުން ނިންމާލުމުގެ ބަދަލުގައި ހަމަ އާދޭ ފުރިހަމަ ނުހިފި އެ މިހެންގެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ލިބުނު އުސޫލުތައް އަންނަނީ ވެސް ހަމަޖެހިލި މިންވަރެއް، ނުހިފި އެކަމުގެ ބައްލަވާފައި

ގެނެވިފައިވާތީ އެ ކަންތައްތަކަށް މަސައްކަތްކުރަން. އަޅުގަނޑު އެންމެ ފަހުން މި ބުނީ ހޮލެންޑުގެ ފެސިލިޓީގެ ޖަވާބެއް މީގެ ދެ ހަފުތާއެއް ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ކުރި ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު ޖަވާބެއްގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އެ މަސައްކަތަށް އޮތީ، މިހާރު އެ މަސައްކަތަށް އޮތީ ހޮލެންޑުގެ ފެސިލިޓީއެއް ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް އޮތީ ހުއްޓިފައި ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި ބޭނު ކަމަކަށްވެގެން މިއަދު އެ ވާހަކަ ބުނެލާފައި މާދަމާ އެ ވާހަކަ ހުއްޓާލާފައި އިންނަނީއެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަންބޮޑުވުންތަކާ އެކިގަޑި ހަމަ ކަމާ ގުޅުން ހުރި؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބާރުން ސަރުކާރު ކަންތައްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން އުޅުނު ކަމަށް ވިޔަސް ނުއެއްކަލަކުވާން. އެކަމަކު އުޅޭ ގުޅުން ހުރި ފަރާތްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބާރުއަޅައިގެން މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަކައި އުނަދޫކުރަން. ކަސްޓަރުގައި މި ދިމާވި ހާލަތަށް، އެ ކަމުގައި ހަމަގައިމު އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން އޮތީ މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުގެ ސިޔާސީ ސްޓޭޓްމެންޓެއް އެ ކަންތައްތަކާއި ނުބައި. އެހެންކަމުން ޖިނާއީ ކުށަކަށް އަރައިގަތުމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރިޕޯޓްކުރެވުނު ތަޖުރިބާތަކުން ކަމަށް ވަނީ އެ މިހާރު ފޯރުކޮށްދެވިފައިވާ އެއްވެސް ގޮތެއް އޮތް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު. ދެން މިގޮތަށް ކަންތައްތަކާއި ދިމާވެފައިވާ ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުންތައް އެނގޭ އިންސާނުން ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އެ ކަންބޮޑުވުންތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކާ އެ ކަންބޮޑުވުން އިންސާނީ ގޮތުން. އެ ކަންބޮޑުވުންތައް އެހެން ހުރި. އައިސްނަގަމުން، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވެސް އާދައި އެންމެ އެއްޗެއް ނޫން ކަމަށް ވިދާޅުވި ވެސް އެކަން އެހެންނަމަ ދިރާސާކުރި، ގެވާއިދާ ހިޔާލުތަކެއް އޮތީތީ ހިސާބު ޖާގައި އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ޕްރައިވެޓްކުރުމުގެ ނުކުތާ. ކޮޅުން ވެސް އެ މިހާ ހަމައަދުތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ވެސް ނުކުތާ ދޭން އެހެނިހެން. އެހެންވީމާ އެކަން ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެ ރަނގަޅު ހުށަހެޅުމެއް މަސައްކަތްތަކުގެ ބޭރުގައި މި ގޮތަށް ހިނގާފައި އުޅޭ މީހުން ޚާއްޞަކޮށް ވަކިން ކުދިންނާ އަންހެނުން، ހުރިހާ ދަރިންނާއި، މަސައްކަތްތެރިން ހުރި ޙާލަތު، ދަރުބު ފަހަރު ބަޔަކު ޝަރުޢީ ވިއްކާލާ، މިކަހަލަ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް ކުރާ ކަމަށް މި ދުނިޔޭގައި ހިނގާ ކަންތައްތަކުގެ އެއް ބައި. މިކަހަލަ މަސައްކަތްތައް މި ބޭރުފުށުން ހުރަސްއެޅުމާ ގުޅޭ ބައިތައް ބެހޭ؟ އެ ޚިޔާލުތައް ވެސް ދެނެގަތުމަށް ޕްރޮސެސްކުރުމަށް ކަންކަން މި ބޭރުފުށުން ގޮތް މަޢުލޫމާތު ކަމަށް ވަނީ.

ދިވެހި ދައުލަތުގެ ހިމާޔަތުގައި ޕޮލިސީފްރޭމްވޯކް އެއް ފާސްކުރުމާ ބެހޭ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑަށް ހީ މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި އޮތީ. އަދި އެކަމާ ގުޅޭ ބޭފުޅުން ކައުންސިލާ އަދި ރިޔާސަތާ ޖުޑީޝަލް ސާ
ވެސް ވާހަކަދެކެވިފައި ވަނީ. ދެން އަޅުގަނޑު އެ ސުވާލަށް ފުރަތަމަ ޖަވާބުދިނުމުގެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެރި
ހަމަ ވަރަށް މި ދެކޮޅުވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ދެކޮޅުވެސް ނިޒާމުގެ ވާހަކައެއް ކަންނޭނގެ. އެކި ދިމަދިމާލުގައި،
ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުގައި އެކިކަހަލަ ނިޒާމުތައް މި ހިނގަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއިން އެއްވެސް ނިޒާމަކީ އެއް
ނިޒާމު އަނެއް ނިޒާމާ ގުޅިފައެއް ނުވޭ މިހިރީ. އާދައިގޮތުން މިއީ ޖޭއެސްސީ ދެންނެވީމަ، ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އުޅޭ
ބިދޭސީން ކަމުގެ ބޭޒެ ދެންނެވީމަ މިއީ އިމިގްރޭޝަން ތެރޭގައި. އިމިގްރޭޝަނުން މި ބިދޭސީން ނެގުމުގެ ހުއްދަ
ބޯޑުތަކާއި އަދި ގާނޫނީ ގޮތުން އަދި ގަވާއިދުގެ ތަބާވުން އެ މީހުން ޑިޕޯޓުކުރުމުގެ ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް މި އޮތީ
ހަމަޖެހިލަ. އާދައިގޮތުން އިމިގްރޭޝަނުގެ ޑޭޓާބޭސްގައި، އެ މީހުންގެ ދާ ޑޭޓާބޭސްއެއް އިންނާނީ. އެއް ޑޭޓާބޭސްއަކީ
ޕޭރޯލް ސިސްޓަމް. ޕޭރޯލް ސިސްޓަމްގެ ތެރޭގައި މި ހުންނަނީ ބިދޭސީންގެ މުވައްޒަފުންނެވެ. ދެން އިންނާނީ
ބަޔޯމެޓްރިކް ސިސްޓަމް. އެ ސިސްޓަމް ތެރޭ އިންނަނީ ދިވެހިންގެ މަޢުލޫމާތު. އެހެންނަމަވެސް، މި ދެންނެވި
ޕޭރޯލް ސިސްޓަމް ތެރޭގައި ހުރި ބިދޭސީންގެ މަޢުލޫމާތަކީ ހުރި އިމިގްރޭޝަނަށް ވެސް އެކްސެސް އޮތް
މަޢުލޫމާތުތަކެއް ނޫން. އެއީ ޓީ.އައިސްގެ ސިސްޓަމްތައް. އެޕްލިކޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި މިނިސްޓްރީއަށް ވެސް، އިމިގްރޭޝަނަށް
މިނިސްޓްރީއަށް ވެސް އެ މިނިސްޓްރީން އެ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަކީ ފަސޭހަ ކަމެއް ނޫން. މިހާރު އުޅޭ ރިކޯޑް މިހެން
ކަމެއް ގޮތަށް ހުރީ، ހަމަ ހިމެނިފައިވަނީ ކަމެއް އެ މިނިސްޓްރީން އުޅޭ، ކަސްޓަމްސްގެ ކަމެއް ނޫނީ ހަމަ އެއްގޮތަކަށް
ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމަށް މި ވާހަކައަށް ބަލާއިރު؛ އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތްކުރާއިރު މިހިރަ
ނިޒާމުތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ޖަހާ ސޮފްޓްވެއަރ ޕްރޮގްރާމްސް، އެޕްލިކޭޝަންސް، އެ ނިޒާމުތަކުގެ އެކްސެސް މި
އިންސްޓިޓިއުޝަނަކާ ދެ އިންޓަގްރޭޝަނެއް އެބަ ޖެހޭ. މީގެ މާނައަކީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިއުނިކޭޝަން މަސައްކަތް
އެބަ ކުރަން ޖެހޭ މިގަޑި. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެންމެ ދިމާލާ ވާހަކަދައްކަމުންދާ ގުޅިގެން ބައެއްގައި ނޫން.
މިއީ މުޅި ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ގެނެވެން ބަދަލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ. ދެން އަނެއް ކަމަކީ، މިހާރު
އެޗް.ޑީ.ސީއިން ޕްރޮޖެކްޓެއް ވެސް އެބަ ހުރި ބިދޭސީން ދަފުތަރުކުރުމުގެ ބަޔަކު ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރަނީ. އެކަމަކު
ކޮންސިއުލޭޓަކަށް އެ މަޢުލޫމާތު އަރާން އެ ޑޭޓާ ނިޒާމު އެ މީހުން ގައިގައި. އެހެންނަމަވެސް، އެ
މަޢުލޫމާތު އެދިފައިވާ ވެސް ނިޒާމު. އަޅުގަނޑަކީ ރިޕޯޓުތަކުގައި އަބަދުވެސް ކޮންސަލްޓޭޝަނާ ބައްދަލުކުރަން މިހުރީ. އެކަމާ
އެ މާލޭގައި ހަމަ ހަވާލުވެގެން ހުރިހާ އެކަކު އަޅުގަނޑަކީ. އެއީ ޕްރޮސީޖަރުތަކާ މި ކަންކަން އަޅުގަނޑު އިސްދާކަން، އެ
ނިޒާމުތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ވެސް ނުލިބޭކަން. ދެން ކަނޑުދާގައި ވަކި ހިސާބުކޮށްގައި ބެހޭގޮތުން ވަކި
ވަކި ފިޔަވަޅު ހަދައިގެން އުޅޭ ކަމަށް ސިޔާސީ އަރައި. އަދި އެކަން ބެލުމަކަށް ބަލައި އެ ކަމު ރިޔާސަތު ކަނޑައަޅަން

އަޅުގަނޑުމެން ކުރިޔަށް ހިނގާ ކަމެއް؛ އަދި އިމިގްރޭޝަނަށް ވެސް އެ މައުލޫމާތުވެސް ފޮނުވައި އެ މީހުން ފޮނުވާލުމަށް ބަލައި. ކޮވިޑްގެ ފުސްފުސްބަލިޔާ އެއްބައި މިއީ އިނގޭތޯ. ކޮވިޑްގެ ފުސްފުސްބަލިޔާ އެއްބައި. އެހެންނަމަވެސް، ކޮވިޑްގެ ފުސްފުސްބަލި އަޅުގަނޑުމެން އަދި މި ކަމެއް ހަމައެކަނި ނޫން. މިއާ އެއްކޮށް އަންނަން އެބަ ޖެހޭ، އިމިގްރޭޝަނުގައި ހުރި މައުލޫމާތުތައް ފަހުން ޑޭޓާބޭސްއަށް އެބަ އެނގެން ޖެހޭ. އަދި އެ މީހުން މައުލޫމާތު އެންޓަރކުރުމުގައި ވެސް ސިސްޓަމްތެރޭގައި އެބަ ޖެހޭ. އެއްގޮތަކަށް ހުރިހާ މަސައްކަތެއް އެ މައުލޫމާތުތައް އެންޓަރކުރެވި، ފެރީހައުސްތަކާ ނިޒާމު އޮންނަން އެބަ ޖެހޭ. މި ނިޒާމު ހަމަ ބޭނުންކުރެވޭނެ ޓްރެކިންގ ސިސްޓަމެއް މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅުކުރަންވީ. މިގޮތުން އަޅުގަނޑު ކަނޑައެޅި ގޮތުން، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މި އިމިގްރޭޝަން، އިމިގްރޭޝަން މިނިސްޓްރީ އަދި ފޯރިން މިނިސްޓްރީގެ ބައިވެރިވުމާއެކު، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ކަންކަން މި ހޯދަނީ. އިމިގްރޭޝަން ކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ގެނެވޭ ބަދަލުތަކެއް، ސިސްޓަމްތަކުގެ ކުރިމަގު ކޮންމެވެސް ބައިވަރު ޖާގަ ހޯދުމަށް ބަލާ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ... ކުރަނީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ދުރުވެފައި. ޤާނޫނީ ބަދަލާއެކު އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް.

އެހެންނަމަވެސް، ކުންފުނިތަކުގެ ބައިވެރިވުމުގެ ތެރެއިން އެ މަސައްކަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަނީ ފުރުޞަތު ދޭން މި ހުރިހާ ކަމެއް. އެ ކަމެއްގައި 80% މީހުން އިތުރު ގޮތްތައް ހޯދާ ފަރާތަކަށް. އެހެންވީމާ، ބައެއް ފަރާތް މިހާރު. އެއް ފަހަރު އެއްގޮތަށް ނިމި އެކަން ފެށުމަކީ ދަތިކަމެއް ބަލާފައި ސަބަބުތަކެއް ފެނޭ. އެހެންވީމާ، މިކަން އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާހު އެބަ ކުރަން ޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވެއްޖެ މި މަޝްވަރާ ކުރި މަރުޙަލާގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ޚިޔާލުތަކެއް ވެސް. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްވެފައި، މި އަޅުގަނޑު ބޭނުންވީ ވެސް މި ވެރިކަމުގައި އެއީ. އަދި ބައެއް ކަމެއްގައި އަޅުގަނޑު ހުރި މި ސިޔާސީ ބަދަލުތައް ހުށަހަޅައި އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހުން ކުރިން ބޭނުންވާ ސިޔާސަތު އެ މަޝްވަރާތަކެއް، އެ މީހުންނަށް ކުރިއަށް ދާނީ.

އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުން، ދަތުރުކުރުމުގެ ޚަރަދުތައް އެ ކުރެވޭނެ. ހަމަ އެކަން، މި މަސައްކަތް އަޅުގަނޑު ފެނިފަ. އެހެންވީމާ، ކުރިން ވަކާލާތުކުރި މަރުހަލާތަކުން ނުވަތަ ހަމަ ސިޔާސަތުގައި ހުރި ގޮތް ހަމަ އެބަ މި ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ ކުންފުނިތައް؛ އެއީ ދަށްވެފައި ވެސް ހައްޤު އެކުލެވިފައި. ނުދެވުނު ތަންތާނގައި ފަރުމާކުރުމުގައި އެ މީހުންގެ އަދިއެކަމަ ވިޔަފާރިތަކުގެ އެބަ ހުންނާ. އެހެންވީމާ، ޚަރަދުގެ މިއަދު ފަރިތަ ތަޖުރިބާ ވެސް ހަމަ މަސްދަރު އެ ގޮތުގައި ހަމަ މި ދަރި ހަމަ މި ބޭނުން މީހުން ބެލުމަށް ވިޔަސް ކަމަކަށް ދެކެން. އެހެންވީމާ، އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ވެސް އެބަ ކުރީ. ކުރަން ފުރިހަމަ ތަރައްޤީ ވެސް މީހުން ވަރަށް ބޮޑަށް

ހަރަކާތްތެރިވާ. މި ކޮންސަރންއަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށްވާ އުސޫލުން، ހުރިހާ އިންސްޓިޓިއުޝަނަކުން ވެސް މި ދޭހާ ކޮންސަރންއަކަށް ވާން އަޅުގަނޑުމެން. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީއަށް އަދި ހާޒިރުކޮށްދެއްވި، މި މައްސަލާގައި ނުދިއަކަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިއްސާކުރޭ މިގޮތަށް މާބޮޑު ޖައްސާނަމަ އަންނާނެކަމުންނެއް. އާދެ ބަދަލުގައި މި ކަންކަން ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަން ތަންފީޛުކުރާނެ ނިޒާމެއް އެކަށައަޅައި، އެކަން ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުމުގަ އެ ނިޒާމު ބައްލަވާ ކޮރިސްޓާ ނިޒާމެއްގެ ބައްލަވައި، އެކަން ވެރިފައިކޮށް އަދި މިކަންތަކަން ތިޔަ މިހުނަރަން ތަފްރީކުރެވި، މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ކުރެވިގެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލި މިގަޔާ އަޅުގަނޑުމެން ކޯޓެއްގައި މި ޖާބާ ޖެހޭނީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! އިމިގްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް ހާޒިރުކޮށް، މި ތަނަށް ސަލާމަތްކުރިމާ، ކުރިއަށް ތިޔަ ވިޔަފާރި ގޮތަށް އެ މައްސަލަތައް ދިރާސާ ކުރުމަށް ނަތީޖާ ކުރުމަށް ވިސްނުމާ، އެފަރާތެއް ކަހަލަ ބޭނުން ޙަރަކާތްތަކުން މިސާލު އެ ސިޔާސީ ބަދަލުތަކަކީ ހިމަނާއިރުއްވައިދީ ކަހަލަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީއަކީ މައްސަލަތަކުގެ ތިރީގައި ފަރާތް. މިއާ ދާދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިކަމެތި މިނިސްޓްރީން އެއްކޮށް ވިޔަފާރި ފުރުސަތު އަޅުގަނޑު އަރުވާނަން.

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނައިބު ވަޒީރު ނާޒިމާ ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޕްރައިވެޓް ސިޓީތަކުގެ މައްސަލައިގައި ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ފޯކަސްކުރަނީ ދެ އަހަރަށް ދުވަސް ވީއިރު ވަރަށް ގިނައިން މަޝްވަރާކުރި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ވަކި ޑިސިޝަނެއް ނުވިކަމަށް ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ހަމަ ދިމާވާ އެންމެ ބޮޑު އެއް މައްސަލައަކީ، ބޭރުގެ ސިސްޓަމްތަކާއި ގުޅޭ ފަރާތްތަކުން ވިޔަފާރި ތަކުގައި ބައިވެރިވާން ވެސް އަދި ބޭރުން އަންނަ ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކެއް. ދެން އެ ބަދަލުން ވަކިން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށް ކޮންމެ ފަރާތަކުން ވިޔަފާރީގެ ޖާގަތައް ނުދީ، މި ސިސްޓަމަށް އަޅާލައި، އަސްލުގައި ދޭން ވޯކް ޕަރމިޓް ރަޖިސްޓްރީ އަޅުގަނޑުމެން މި ރޭޓް އިންވެސްޓްމަންޓް އެންގެޖް ސިސްޓަމަށް އަޅާނީ އިނގޭތޯ. އަޅާއިރުގައި މި ފޯކަސް ކުރަނީ ޕްރޮސެސް ސަޕޯޓް ނުލިބޭ ފޯމެއް ތިޔަ ތަނުގައި ރަޖިސްޓްރީވެ ނުވަތަ ކޮންމެވެސް ވިޔަފާރީގެ ނަގާލައި ވެސް ރަޖިސްޓްރީ ކުރަން. ދިރާ ރަޖިސްޓްރީ ވެސް ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވޭ ފާސްކޮށް ތިޔަ ރިފްރެޝްކުރަމުން މިއަދު ހުރިހާ ދުވަސް ރަޖިސްޓަރީ ކޮށް ދަނީ. އެކަމަކު މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓާ މިދަނޑިވަޅު ހިމާޔަތް ނޫސްވެރިން 2019ގެ ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭންގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ސިސްޓަމުގައި ހުރި ފާސްކުރި ޕްރޮސެސްތައް ރިފޯމްކޮށް ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ބަލައިގެން އެޕްލިކޭޝަން

ހަދައިގެން، އެކަންކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން ރިމޯޓުރަޖިސްޓްރޭޝަން ކުރިއަށްގެންދަނީ. ދެންމެ އެ ޑްރިލްސްއިން ފާހަގަކުރައްވާފަން އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް މިހާރު އައިޑެންޓިފައިކޮށްގެން އުޅެނިކޮށް މިއަދު ވެސް އިސްތިހާރު މިނިސްޓްރީއަށް ގެނެވުނު ވިދާޅުވާނީ މި މީހާ އައިޑެންޓިފައިވީމާ ބަޔާކުރުން އަންނާނެ. ބޭނުމާ އަޅުގަނޑުމެން އެތައް ކޮންސިއުލަރގައި ހުރިހާ އައިޑެންޓިފައިކޮށްދީފައި ވެސް. މިގޮތަށް މި ދަންނަވާ ގޮތަށް ފުރިހަމަ ސިސްޓަމުގެ ބޭނުމަ ރަނގަޅު ހިސާބަށް މި ކަންތައްތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެ ބޭފުޅުންނާ އެއްކޮށް ވަރަށް މަސައްކަތްކުރަމުން މި އަހަރުގެ އެޕްރިލް، މޭ އިނގޭތޯ، ސިވިލްސަރވިސްގައި އަޅުގަނޑު އެޕްލިކޭޝަން ކަމެއް. އެ ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ބޭނުމަ ރިކުއެސްޓުގެ، އެ މީހާ ރަޖިސްޓަރ އަރިހަށް، ފުރަތަމަ ގެންދިޔަކަން ޖަހާލާފައި ޕްރޮސެސް ސިސްޓަމުގެ ތަފާސީލް އެ ރިކޯޑް ލިބޭނެ ގޮތަކަށް އެ އާ.ޕީ.އައިގެ މަސައްކަތް މިހާރު ޖަހަ އޮތީ ހަމަ ޖެހިއްޖެ ހުރީ ސަރުކާރުން ފޯރުކޮށްދިނީ. އާދެ، އެ ހާލަތު ބަދަލުގެނެވިގެން އެ ކަންކަމުގެ ގަވާއިދު ހަމަ ނިޒާމު ހަދައިގެން އަޅުގަނޑު މިނިވަން ވާހަކަދައްކާ. އަދި ދުވަސް ނިޔާ ދިނުމަށް ސިޔާސީ ކަމެއް އުފައްދާ ވިސްނުންތަކާ. އާދޭހެއް ފާހަގަކުރަމުން ބަސްމަލި ގަބޫލު ކުރާ ގަވާއިދުތަކުގެ އެޕްލިކޭޝަން މިއަދު ވެސް މުޅި ދުނިޔެ ރަނގަޅު ހަމައެކަނި ރާއްޖެއިން ޑިޖިޓަލް ނިޒާމަކީ ދިރާސާ ކުރިއަށް ގެންދަނީ ގާނޫނު އެކަށައަޅާ ބަލަހައްޓަ، ކޮމިޓީގެ ގޮތުން ހުށަހަޅުއްވި، ތަޢާރަފްކުރެވޭ، އަދި ޤައުމީ މަޤާމެއް ދެކެ ޚިޔާލު ގުޅުންތަކުގެ ފާސްވުމާއެކު އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުތަކާއި ގުޅިގެން ރާއްޖޭގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރި ހިންގޭނެ ގޮތް ބަލައިގަނެވޭ ނަމަ.

ރިޕޯސަޓުން ވަޒަނަތުކުރުން:

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒަނާއްކައިގެން މި މަސްއޫލިއްޔަތަކީ ދެން އެހެން ހުރި ފިހާރައެއްގެ ބައި ގޮތުން ވަޒަނާއްޙާސިލް. އަދި ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ މަސްއޫލިއްޔަތު، އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބި ރީ 2000 މީހުންގެ ހުރިހާ ދާއިރާތަކުގެ މުއްސަނދިކަމަށް ފަރުދީ ފިޔަވަޅުތަކެއް. އެހެންވީމާ، ދިވެހިރާއްޖެ އަދި ކަމާ ބައި އެހެން ދާޚިލީ ވެސް އަދި އެއް ދުވަހު ދަންނަވާލަމުން މި މަސްއޫލިއްޔަތު ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެން. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިޤްތިޞާދީ ގުޅުން ބެހެއްޓުން ނިޒާމެވެ.

ޓޫރިސްޓް ދާއިރާގެ ގުޅުން ބެހެއްޓުމާ ނިސްބަތް ވަޒަނަތުކުރުން:

ސުވާލުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު. މިއަދު މި ބައްދަލުވުމުގައި އިމިގްރޭޝަން ކޮމިޝަނަރާ ބައްދަލުވުމަށް ދިޔަ
އުނިކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެން ނޫން ނަމަ މިއަދުވެސް މާ ފުރިހަމަވީސް ކަންކަންވީ. އަޅުގަނޑު
ފުރަތަމަ ސުވާލު، ދެތިން ސުވާލެއް އެބަ އުޅޭ. ފުރަތަމަ ސުވާލު އަމާޒުކޮށްލާނަން ޕޮލިސީވެސް ޚާރިޖީ
ސަރވިސަސްއާ އިންޑިޔާ. ކޮންމެ ކަމެއްގެ ފުރުން ޑިސްކަޝަނާ، ދެން ކަމެއްކަން އެދުނު ބޭނުމާ ހަމަ ކުއްލާ
ހަމައަށް ދިރާސާ ކުރެވެން ދާނެ ކަމަށް މި ވަނީ. އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި އެބަ އޮތް ޕޮލިސީ ޚާރިޖީ
ސަރވިސަސްއިން މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާ ކަމަށް އިންނަނީ، ރަސްމީ ޗެނަލް ބޭނުންކޮށްގެން
އެމް.ޑީ.ބީ.އެސް.ސީ.އެން ލިޔުނު ކޮންފިޑެންޝަލް ނަތީޖާ އެހެން، އަޅުގަނޑުގެ އެއް ރަނގަޅު މިސާލަކަށް މި ނަގަނީ،
ބައިވަރު ރިޕޯޓް އަޅުގަނޑަށް އެބަހުރި ލިބިފައި އިނގޭތޯ. ހިނގާދިޔައިރު ނަތީޖާ އެހެން، އެމް.ޑީ.ބީ.އެސް.ސީ.އެން
ސަބް ކޮންފިޑެންޝަލް ދުރާލާ ސާފު ކިޔާ ކޮންފިޑެންޝަލް ކަމަށް އިނގޭތޯ. އެމް.ޑީ.ބީ.އެސް.ސީ.އެން ވެސް ނޫނީ
ސާފުކަން ވެސް ނޫނީ އެމް.ޑީ.ބީ.އެސް.ސީ.އެސް ދިރާސާކުރި ޖޫރީ ކޮންފިޑެންޝަލް ޗާޕުކޮށް ނުކުރެވޭ
އެގްރިމަންޓެއް ހަދައި، އިމިގްރޭޝަނަށް ހުރަހަކައިގެން ހަނިމާދޫގައި ނަތީޖާ އެހެން 1000 ބޯޓު މީހުން ގެނެއްސަ
އެބަ އޮތް ކަމަށް. އެ މައްސަލަ ފުރުޞަތުގައި އެބަ އޮތް ކަމަށް، ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާ ކަމަށް. 1000 މީހުން މި އިނގޭތޯ.
ރިސޯޓެއް ހަދަން ވެސް އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި ހުރި ގޮތުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މީހުންނަށް ހުއްދަ ދޭނީ.
ރައްކާގައި ނަތީޖާ އެހެން އެ ރަށުގެ އާބާދީއަށްވުރެ ބޮޑަށް އެ ހުއްދަ ދީފައި، ބައިވަރު ސިޔާސީ ކޮންޓްރެކްޓާ ހުއްދަ
ދީފި. އޭގެ ރަނގަޅު މައްސަލައެއްކަމުގައި ބެލިދާނެ؟ އެ މައްސަލަ އޮތް ބޮލަށްވީ؟ އެހެން ކަމަށް ވަނީނަމަ މި ބޮއްދުއަން ގެނބު
ނުކުތާ އަދިވެސް މި ކިއުނީ. އެ ގޮތުގަ މީހުން އަންނަނީ ހަމަ ސިޔާ ކުރަމުންދާ ގޮތުން މި ޕޮލިސީގައި ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް
އޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. މިކަމާއިދު އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އަޅާފައިވޭތޯ؟

ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގެ ޗީފް ސުޕަރިންޓެންޑެންޓް އޮފް ޕޮލިސް ޙަސަން ޝަހީމް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އަޅުގަނޑުމެން މިކަމަށް އައިރުގައި ސްޓްރެޓެޖިކް ލެވެލް މަސައްކަތްތަކުގެ، ސިޔާ ދެ ދުންނަދު މަސައްކަތުގެ ނޫނީ
ޓެކްޓިކަލް މަސައްކަތްތަކުގެ މެނޭޖުމަންޓް އަޅުގަނޑު ސިޔާ އޮޕަރޭޝަނަލް ނިޒާމްތައް، ނޫނީ ބޭސިކް ލެވެލްއަކަށް ނަމޭ.
އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް މަސައްކަތްތަކަށް އެކަޑަމީ ގަވާއިދު ހިފާހަ ދެމަސްގަނޑުން ނުރައްކާތް އެ ކޮންސަ އުސޫލުން
ބޭރުން މީހުން ދެމަސްގަން ހުރި ބައެއް މަސައްކަތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަނގަޅުކަމަށް ނޫނީ ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށްދަނީ. ދުރަށް
މި ފަރާތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސްޓްރެޓެޖިކް ލެވެލް މަސައްކަތް، ނޫނީ ލެވެލް ބަލާފައިގެ މަސައްކަތްތައް

ހުރިކަން ނަޒާހަތްތެރިވެފައެއް ނޫނިއްޔާމު ބަލައިލެވިފައެއް ނުވެއް ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޙަޤީޤަތަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ޖަވާބު ބަލައިލާފައި ސާފު ޖަވާބު އަރުވާލެވިދާނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ނަސީމް ޒަކަރިއްޔާ ސުވާލެއްތޯ؟ އާނ ކުރައްވާ.

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން މި ވަރަށް ފުން ޖަވާބުދެއްވީތީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ދެކޭނީ މިކަހަލަ ބޮޑެތި ކޮންސެޕްޓުގައި މި ބޮޑުވުން ލެވެލްގައި މި އެއްޗެހި ޕްރެކްޓިކަލްކޮށްލާއިރު، އެކަން ހަރުދަނާކުރުމަށް ހުންނަންވާނެ ކަމަށް އަދި ސިޔާސަތުގައި ވެސް ހުންނަން ވާނެ ކަމަށް އިނގޭތޯ. މި މަސްއަލައިގެ ހަމަ ޕްރިންސިޕަލް ބަސް މައްޗަށް ދެއްކި ފަރާތެއް އަޅުގަނޑަށް މި މައުލޫމާތު ފުރިހަމަކޮށްދެއްވީތީ. އެހެންވީމާ، އަދި އާދެ މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑާ ހިއްސާކުރި ވަރަށް ދިރާސާ. މިހާރު މިކަން ދާ ގޮތުން މިކަމާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅުން ބަޔަކު ނުދަތިވާނެ ހިޔާލެއް ހިނގާ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ޤައުމަކަށް ގޮތެއް ނިންމާފައި ވަނީ ފިޔަވަޅު އެޅުން ބަޔަކު ނުލިބޭނެ ކަމަކާ. ހަމަ ރިޕޯޓުން ވެސް ކޮންމެވެސް ބަޔަކު އެޕްރޮޕްރިއޭޓް ދޭން ސްޓޭޓްމެންޓެއް ގެނެސްދިނުމުގައި އަދާނުކުރޭ. އެހެން ކަމަކު ވަކިން ފިޔަވަޅު އެޅުން އިނގޭތޯ. މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ނުބައި ކަމަކީ ވަކިން ދިވެހިރާއްޖެއަކީ މި ކަނޑަނެޅޭ ބަޔަކުވާން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑެއް ނުފެނޭ ފިޔަވަޅު އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑު އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓްރީއަށް އިނގޭތޯ ސުވާލު ހުށަހަޅާލަން. މިހާރު ދިވެހީންގެ އެހެން ޤައުމުތަކާ އަޑުއަހާލައިރު މި ދިވެހިރާއްޖެއަކީ އެސްޓޭޓެއްގައި މިފަދަ މަސައްކަތެއް ބައިވެރިކުރަން ވަރަށް ފަސޭހަކަމެއް ދުރުކުރަމެ ގޮތުން އެދުރުގައި ޖެހޭ ފައިސާ ޤުރުބާނީ. ހަމަ ވަކިވަކި ރަށްތަކުގެ މީހުން. އެހެންވީމާ، މިވަރު ކަމެއް ބައްލަވާނެއް ދެކި ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންގެ މަޤްސަދު އެމެރިކާގެ މަޑުގޮތަށް ގެންގުޅުން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ޕްރެސިޑެންޓްގެ ނުފެއް ނުބައިކަން އަސްލު އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގާއިމު ހިފެހެއްޓުން މިހާ ބިޒްނަސްގެ މަސައްކަތް ބަދަލު ނުކުރެވޭނެތަ ނޫނީ ދައުރު ތަރައްޤީ ކުރަން ކާބަފައިން؟ ކުރަން ބޭނުން ނުވަނީތޯ؟ ނުވަތަ ހަމަ ބޮޑުތަކުގެ ފަސް ނުކުރަންވާނެތޯ މި އުޅެނީ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީއަށް ފުރުޞަތުއަރުވާލުމުގެ ކުރިން އަޚްސާން މަޢުމޫނަށް ފުރުޞަތުއަރުވާލާނަން. އަޚްސާން.

ތ.ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަޚްސާން މަޢުމޫން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލު އަސްލު ބަޖެޓުގައި ހިފަހަށްޓަން ގުޅޭ ޖަވާބެއް ލިބިއްޖެ. އެއީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވީ، މި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ކޮންޓްރެކްޓަރު އޮތް އިމްޕޯޓަރުން މިގެ މަސައްކަތްކުރި މައުލޫމާތު ދެއްވާފައި އެކު ގާތްގަނޑަކަށް ހަތަރުހާސް ނުވި ދި ހަތަރާ ބުރާއެއް ފިނިޝިންގ މަސައްކަތް ނިންމާލައްވާފައި، ޖިބްސްކަން ފުސިލިޓީ ނޫނީ އެ ކޮލިޖުގެ ފުސިލިޓީގެ ޚިދުމަތް ލިބޭނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެކަން އަސްލު މި ކޮމިޓީން ސަރުކާރުން ޖެހޭކަން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން އިމްޕޯޓަރުން އަކުއްތާ ފަށާ ހާޒިރުކޮށް މި މަސައްކަތާއިގެން ކުރިއަށް ގެންދާނަން. އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީން ނަސީމާގެ ސުވާލަށް ޖަވާބުދެއްވާ!

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނައިބު ވަޒީރު ނާޝިފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ޚާއްޞަގޮތުގައި ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އުޅޭ ބިދޭސީންގެ މައްސަލައިގަ ވަރަށް ގިނަ ދުވަސް ވެފައި އޮތް މައްސަލައެއް އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެ ބޮޑު އެއް ގޮތަކީ ރީޕެޓްރިއޭޝަން މި ކުރަން ޖެހޭ ސްޓްރެޓެޖީ އަންނަނީ، އެއްކަލަ ފައިސާ ދޭންޖެހޭ މި އިންނަ އެއްކަލަ މަސައްކަތް ކުރަމުން ދިޔަ ފުލުހުންގެ އަތުގައި ހުރި މަޝްރޫޢެއް ފަހަރު ގެނެސް ދުވަހަކު ބިދޭސީ ބަޔަކު މިހާރު މީހުން ނަގާފައި އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހުން ބައިތިއްބާނީ ތަނެއް ނެތީ. އެ މީހުންނަށް އެބަ އެނގޭ އެކަން ހިނގަނީ އެކަންކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހާ ނަގާފައި ބަހައްޓާނީ ތަނެއް ނެތިފައި، 24 ގަޑިއިރުވީމަ އެބަ ދޫކޮށްލާ ކަމަށް ބުނާ އެއް ޖާގައެއް ކުރަން ޖެހިފައި އަޅުގަނޑުމެން މި ދުވަސް. އެހެންވީމާ، އެކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ފާހަގަކުރޭ ހަމަ އެ މީހުންގެ ތެރޭގައި އެއްކަލަ އެޖެންސީ ވެރިޔަކު މަސައްކަތްކުރާ މީހުންތަކެއް ވެސް އެބަ ތިބިކަން. އެ މީހުން އަޅުގަނޑުމެން ނަގާފައި ޑިޕޯޓްކުރަން ފުރިހަމަ ދުވަސް ތިބި ބާކީ މީހުންނަށް ދެވޭނެ ފިޔަވަޅު ހުރި، ތަމްރީނުދީގެން ބޭނުންކުރާ ގޮތަކަށް އަސްލު ހިންގާނެ ނިޒާމެއް.

އެހެންވީމާ، އެ މަޢުލޫމާތަށް އަސާސްވެ އެޖެންޑާ ނުވާނާ ދުވަހަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަޢުލޫމާތު މިހެން ހަމަ ކުރިއަށްދާނީ ވަރަ ވަރަ އެނބުރިގެންނެވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް މިހާރު ހަމަ ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މި މަޢުލޫމާތުގައި އަނެއްހެން ދަންނަވާ ކަމަށް ވަނީ ވަރަށް އެދޭ، ރޫނީއާ ފުރިހަމަ ބައްލަވާކަށް އަންނާނެ މިހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަވާއިދާ ޚިލާފުވާ ހިސާބުން، އެހެން ޤައުމުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް ވިސާ ހަމަވީމަ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ފުރުވާލާ. އެހެންވީމާ، މި ޤައުމުގައި އެ މީހުންނަށް ޙައްޤުގައި ލިބެން ޖެހޭ ނެތް ބަހަނާ ލިބޭ ކަމަށް ވަނީ އެ މީހުންނާ ދޭތެރޭގައި ފިޔަވަޅު ނެގޭ ކަމަށް ވަންޏާ އިޒު ވިލާ ޔާބޫ އޮން ރިޕީޓުނުވޭ. އެހެންވީމާ، މި ހާލަތުގެ ފުސްލިހިޖު ނޫނީ ޖެންޑަރސަން ސަސްޓެއިނަބަލް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް ވަރަށް ބޮޑު އުންމީދުތަކާއި އެއާ ގުޅިފައި އޮތް އެއްކޮށް. އެހެންވީމާ، އެ ތަނަށް އަޅުގަނޑުމެން އަދި 200 ވިޔަސް، 100 މިހެން ވިޔަސް ލާފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤާނޫނުވައިލެވެން ފުރިހަ ދެން އެއްޗެ މީހުންނަށް ވެސް އެނގޭނެ އާނ ތިމަންނަމެންނަށް ވެސް އެކަން އެހެން ވެދާނެކަން. އެހެންވީމާ، އެ މީހުން އެ މީހުންގެ އެމްޕްލޯއަރަކަން ފިލައިގެންނެއް ވެސް ދިއުމުގެ އެ މީހުން ވެސް ވިސާނާ ވިސްޓުންތަކުން ހުންނާނީ. އެހެންވީމާ، މިދަންނަވާ ގޮތަށް އެއަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން އިންސާފު، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބޭނުން މިއަށް ސޮލިއުޝަން އަންނަން ބޭނުން. އަޅުގަނޑުމެން މި މިޒާ އެކަން ކުރަންވެސްވޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ކުރަން ލިބުން ފުރުސަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ގޮތުގަނޑެކަން ނުވާނަސް ދިމާވާސް މިހެން ފުރުސަތުލިބިފައި އެއް ފުރުސަތުފުރުމާއި، ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ކަންކަމުގެ ނޫނީ ޤާނޫނީ މިހެން އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި އެއް އަތްމަތި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީން އެ މަޢުލޫމާތު ބަޔާން ގެންނަން ބޭނުންވާ ކަމެއް ހަމަ ދަންނަވާ ހުށަހަޅާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ފުސްފިހުޅެއް ހުންނާނެތާ؟ އެ ފުސްފިހުޅު ބޭނުންކޮށްގެން އެއްވެސް ބަޔަކު ނުފޮނުވޭތޯ؟ މިހާރު ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައި ހަމަ އިމިގްރޭޝަނުން މިހާ ހޯދުން އަމިއްލައިގެން ގޮސް އެއަރޕޯޓުން ވެސް ފުރުވާލާ. އެކަކަށް ގޮތަކަށް މި ބާރުދެނީން ނުހައްދަވައި ކިހިނެއްތޯ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނައިބު ވަޒީރު ނާޒިމާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި އޮތްގޮތުގައި މިހާރު 44 ނޫނީ 43 މީހުންގެ ޖެންޑަރސަން ކޮރިޑާއެއް އިމިގްރޭޝަނުގައި ހުންނަނީ. އެ ތަނުގައި ފުރަމާބަޑުން އަންނަ މީހުންވެސް މިސާލަކަށް އެ ބޭފުޅުން ބަޔަކާއެކު ބޭނުންވާ އިރާ ބަޔަކު،

އެކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް ކުރޭ. އޭގެތެރޭގައި ޓޫރިސްޓުގެ ރިކުއެސްޓަށް ތިބޭ ކޮންމެވެސްވަގުތެއް ވެސް ތިބޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މިސާލަކަށް ވަރަށް، ލީޑަރުންގެ ރޯލު އަދާކުރާ ވަރަށް އެހެންކަހަލަ އެކްޓިވިޓީސްއެއް ހިންގާ މިހެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިންސްޓިޓިއުޝަން ޗީފުން ފާހަގަކުރެވިގެން ބޭނުމިއްޔާ އެ ބޭފުޅުން އެކޮމަޑޭޓް ކޮށްދެއްވުން އޮތިއްޔާ ކޮށްދެއްވާ. އެކަމަކު އަބަދުވެސް ހަމަ ވަރަށް ފުރިކޮށް ދެކޭ. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ބެންޗަސް ވިދާޅުވާނެ ހަމަ ފުރުޞަތު އިނގޭތޯ.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން އަފީފް.

<u>ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަފީފް ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އާދެ! ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ޑިޕްލޮމެޓުން ނުކުރާ މިހާ މަސައްކަތެއް އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބްރީފްކޮށް އެބަ ވިދާޅުވޭ ތިމަންނާމެން މިހެން މިހެންނޭ. ޑޭޓާގައި ހުއްޓޭ ނޫނިއްޔާ ކުއްލިއަކު ހިފައިގެން އުޅޭ ގޮތަކީ ހުއްޓާ ހުއްދަ ނެތިގެން ނޫނިއްޔާ ވިސާ ހަމަވެގެން މިބޭ މީހުން ހަމަ ވަގުތުން ގެންގޮސް ފުރުވާލާ. ކޮންމެހެން ސަފާރަތަކީ މީހުން ނޫނީ ދުއިސައްތަ މީހުންގެ ޖާގަ ބޮޑުން ނުވޭ. ހަމަ އެކަކު ވެސް ފުރުވައިލެވިދާނެ. މަދުވެއްޖެއްޔާ މަދުވާނެ. ދެ މީހުން ވެސް މަދުވެއްޖެއްޔާ މަދުވާނެ. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތަކެއް ކުރަން އުނދަގޫ ވާނެ އިނގޭތޯ. އަސްލު ވެގެން މިއުޅޭ ޑޮކަޔަ ކޮންމެވެސް ސަބަބަކާ ހެދި ކޮންމެވެސް ބައެއްގެ ކޮންމެވެސް މަންފާއަކަށް ބަލައި މި ކަންތައްތަކެއް ނުކުރަން މިހެން މި އުޅެނީ. މިގޮތް ފުރައިދާ ނަގާ މީހުން އެބަހުރި. ދެން އެއީ ކޮން ބައެއް ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޭނގޭ އިނގޭތޯ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އެ ކަންތައް އެހެން ވާތީވެ. މި އެއް އަހަރެއް، ދެ އަހަރެއްގެ ފަހަކުއެއް ނޫން އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ. ވަރަށް ކުރީއްސުރެ ހިނގަމުން އަންނަ ކަމެއް މިއީ އިނގޭތޯ. ރައީސް މައުމޫނުދައުރުގައި މި ކަންތައް ފެށިއްޖެ. އޭގެފަހުން ދެން އައި ސަރުކާރުތަކުން ވެސް މި ކަންތައް ބަދަލުކުރަން އުޅުނު. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވި ދުވަސްވަރަކު އެދުވަސްވަރު، މި ބޭރަކަށް ނޫން މި ކަންތައްތައް އޮތިއްޔޭ. ދެން އައި ސަރުކާރުތަކުން ވެސް ބަދަލުކުރަން އުޅުނު. މިހާރުގެ ސަރުކާރުން ވެސް ބަދަލުކުރަން އުޅޭ. އެކަމަކު ހައްލު ވެސް މި އާބާދީ ބޮޑުވެގެން މި ދަށީ ގަވާއިދު ހަދަން އުޅޭ މިހުރީ. ހަރަދުކުރަން ގޮއްސަ ވެސް މި ވިދާޅުވަނީ އެ މީހުން އަމިއްލަވެރިން ތުޑުގަނޑައި ވެސް އެބައުޅޭ. ހަށްދަރައިގެން ވެސް އެބައުޅޭ. މީހުންގެ ރަށްރަށަށް އަރާ ވަގަށް ކާރި ވެސް އެބަ އަރާ. އެހެންވީމާ، ދެން މި ގާނޫނެއް ގަވާއިދެއް އޮތް

ތަނެއް ނޫނެއް ނޫންތޯ. އެ މީހަކު ބޭނުންގޮތަކަށް އުޅެން ދޫކޮށްލެވިދާނެ އެއްޗެ ތަނެއް. އެހެންވީމާ، ކަމެއް އިންތިޚާބުތަކާއި ކުރަން އުޅޭވާ ކަމަކަށް ވަންޏާ މިކަން ވާނެ. ދެން ކޮންމެހެން ހީ ބޭފުޅުންނަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ވާހަކައަކީ ނޫން މިއީ. އަޅުގަނޑު ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު މިކަމުގައި އެންމެ އިސްކޮށް ތިއްބެވި މިނިސްޓަރުން މިތަނަށް ހާޒިރުކުރަން. އަދި ރައީސް އޮފީހުގެ ޗީފް އޮފް ސްޓާފް ވެސް މިތަނަށް ހާޒިރުކުރަން އަޅުގަނޑު ބޭނުން. އެ ބޭފުޅުން ގެނެސްގެން އެ ބޭފުޅުން މިތި ރައްޔިތުން ފާރިއްކާތިބީ ނޫނިއްޔާއެއް މި ކަމެއް ބައެއް ނުލާ، އަޅުގަނޑު ދެކެނީ އަދި މިނިސްޓަރުން ސަސްޕެންޑްކޮށް ބޭނުން، މިތަނުގައި އެބަ ހިންގަވާ ވަރަށް ބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތެއް އޮންނާނެ ބޭރުގެ ފުލުހުންނަށް. މިހެން މި ރިޕޯޓް ގަވާއިދާ ހިލާފު މީހުން، އެ ބޭފުޅުންގެ އެ މަސައްކަތްތެރިން ނުގެނެވޭ ބައިވެރިވުން، އިސްވެ މިހާރު މިސާލަކަށް ބޭރުގެ އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވީ އިންޒާރު ކުރެއްވީ. ދެން ކޮންމެހެން އިންޒާރު މީހުން އެކަނި އެޖެންސީއަކީ މަސައްކަތްކުރާކަން ނިމިގެން؟ މީހުން މިތި ބޭފުޅުން ވެސް އެ މީހުންގެ ހަވާލުކުރެވޭ ނޫންތޯ؟ އެ ކަންތައްތައް ކުރަނީކޮބާ؟ ނޫނީ ބައްދަލުވުމެއް އޮތީ އެ ކަންތައްތައް ކުރަނީކޮބާ؟ ނޫނީ މިސާލަކަށް ރައީސް މީހުން މީހާ އެއަރޕޯޓުގައި މަސައްކަތްކުރަން އެ ދަނީ، އަދި އެހާ ބޮޑު އުޅުމުގައި ވެސް، ހަމަ އެހެން. އެންމެ އާދައިގެ މަސައްކަތަކަށް ވެސް ރައީސް މީހުން ގެނައީ. އެކަމަކު މީހާ އާންމުގައި ވެސް އެއާއި ހާސް ބައިކު އެބައުޅޭ ގޮވާލުމާ ހިލާފު، ވަޒީފާ ނެތިގެން، ނޫނިއްޔާ ވަޒީފާ ހޯދަން އަރައިސް އެ ވަޒީފާ ދޫކޮށްލާފައި އެ ކަންތައް ގޯއްސަ އިންނަކީ. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތައް މިގޮތަށް ކުރައްވާތީ ބައްދަލުވުންތަކާ މީހުން ހުންނަ މަޝްވަރާކުރަން މިތާ ބާއްވާ މީހުންނަށް ނުގެނޭ؟ ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރުޞަތުދޭ ކޮންފަރެންސް ބޭނުންވާ ސުވާލެއް އިނގޭތޯ. މި ޕޮލިސީގެ ހަމައެކަނި މާތްގަދަވިއްޔާއެއް ވެސް ނޫން، ޤަޢުދު ވިޔަފާރިއެއް ވެސް ނޫން. އެ މީހުން ނުކުރާ ކަމެއް ނުކުރެ މީހާކު. ބޭރުފުކު ކަންތައް އިނގޭތޯ. މި ބޭނި ޤަވާޢިދުން، ކޮމިޓީއަށް ގުޅި ކަމަކަށްވެގަތީ ހުއްޓުވިގެން. ދެން އެ މީހުންނަށް ދިވެހިން އެއްކޮށް ބޭނުންވާ މި ވަރުގަދަވާ. ހާ ބާރުގަދަވާ. މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭ އެ މީހުންގެ ބާރުގަދަވާ މި ޤާނޫނީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ކަންތައްތައް މޯލްޑިވްސްކޮށްދީ، އެ މީހުންނާ ދޭތެރޭ ޕްރޮޓެކްޓް ފުރަތަމަ ހުއްޓުވި އިނގޭތޯ. ދެން ވަޒީފާ ހޯދުމަށް އެޅޭ ޕޮލިސީން، އެ މީހުން އެބަހިބޭ އާއިލާ [illegible]

[illegible]

މިހާރު މި ކަންތަކުގައި ކިހިނެއްތޯއޭ މިވަނީ؟ މި ބިލު ބޭފުޅުންނަށް އިންފޮމޭޝަން ހުށައަޅާ ގޮތަކުންތޯއޭ، ތޫނިއްޔާ އެހެން މައްސަލައެއް މީޑިއާގައި އުފެދިދާނެތޯއޭ؟ ފާހަގަކުރެވިފައި އޮތިއްޔާ މިހާރުވެސް ދެއްވަބައްލަވާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިބްރާހީމް ފަރުހާދު. ފުރުސަތުއަރުވާލުމުގެ ކުރިން މިހާރު ދެ ބޭފުޅެކަށް ފުރުސަތުއަރުވާލާނަން. އޭރުން ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ ސުވާލުތަކަށް އެއްކޮށްލައިގެން ޖަވާބުދެއްވުން. އިބްރާހީމް ފަރުހާދު ޖަވާބު ދެއްވުން.

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމްޝީދު މުހައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިބްރާހީމް މުޒައްރިރު. ވަޒީރާ އެނގިލައްވާނެ ބޭފުޅުން. އެއްވެސް ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެން މި ކޯމިޓީގައި މިވަގުތު މި ދައްކަނީ ދިފާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ އެއް ބޭނުންވާ މަސައްކަތެއްގެ ވާހަކަ. މިއީ ވަރަށް ނުރައްކާތެރި، ވަރަށް ރަނގަޅަށް އަޅުގަނޑުމެން މިކަމާ އަޅައި ނުލައިފިއްޔާމު އަޅުގަނޑުމެން ދިފާޢުނުކުރެވި ދިފާޢިން ޤައުމު ގެއްލިދާން ފުރަ ހާލަތެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެހެންކަމުން، މިވަގުތު ޖަވާބު ދެއްވުމަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ ފުރާޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަމުގައި ހުރި ކަންބޮޑުވުން ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ސާފުވޭ އެބަ. އެކަމަކު އުފެދޭ ސުވާލަކީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ ރިސޯސަސް ބޭނުން ކުރާ 2010 ވަނަ އަހަރު ފާހަގަކުރި ގާނޫނެއް އެކުލަވާލާ މި އެންނަނީ އަމަލުކުރަން ފަށައިގެން. އެގޮތުން ފުރަތަމަ އެ ދުވަހުން ކައުންސިލްގައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑަށް ލިބުނު. ހެޔޮގައި ވެސް، އިބްރާހީމް ފަރުހާދު އަޤުރު ވިދާޅުވި ފަދައިން ހެޔޮގައި ވެސް ބިރުސަނދުގެ މައްސަލައަށް ވަރަށް ބޮޑު ރަނގަޅު ޖަވާބެއް ދިނުމަށް ހެޔޮ ކަމަކަށް ވިއްސާ. އަޅުގަނޑުމެން ބިރުސަނދުގެ މައްސަލަ ރައްކާތެރިކަން ބެލެހެއްޓުމަކީ، މި ހަމަޖެހުން ގާނޫނީ ޙައްލެއް ލިބޭނެ އިސްލާމް. ރައްކާތެރިކަން ބެލެހެއްޓުމަކީ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއްކަން ކޮމިޓީ ވާހަކަ ފުރިހަމަ އިންސާފު ކުރެވުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. މިވަގުތު ވެސް އުފެދިފައިވާ އެކަން ފާހަގަކޮށްލަން. އެކަމަކު މިހާރު އަމިއްލަ ބޮޑުގައި ވެސް އަދި މާލޭގައި ވެސް ރައްޔިތުން ސަރަޙައްދުތަކުގައި ކަންބޮޑުވާ ކަންކަންވެސް، ރައްކާތެރިކަމުގެ މުޅި މައިގަނޑު ސަބަބަކީ އަދިވެސް ސާފުވެލާ. އެ ކަންކަމުގެ ސަރަހައްދު ވިލާގެ ވެރިން ރައްކާތެރިކަމުގެ ސިޔާސަތުގެ ވާހަކަ. ދެން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭގޮތުގައި މި ވިލާގެ ހިމާޔަތް ކަމަށް މިހެން ހިސާބަށް ދިމާ ރަސްމީ އަމިއްލަގެނެސް ބޭއްވުން ބޮޑު ވާހަކަ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޭނުންވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުމުރާ ދެކުނު ފުރިހަމައަށް އޮތިއްޔާ ގޮތުގައި އެ އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ ގާނޫނު ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ބޮޑު އެކަމާގައި ބޮޑަށް ކުރިއަށް، އެ ހިނގޭ ފިކުރު ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްވާނެ ދެންވެސް.

ގޮތެއް ކައުންސިލުތަކެއް ގުޅުވެރިކޮށް ވިޔަސް އަދި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ވިޔަސް އަދި ސަރުކާރުގެ އެހެން މުއައްސަސާއަކުން ވިޔަސް މިކަހަލަ އިންތިޒާމުތަކެއް ހަމަޖެއްސިދާނެތޯ؟ އެހެންވީމާ، އެއީ ވަރަށް ފުރިހަމައިން އަޅުގަނޑުމެން ހީވަނީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ވާނީ ސަރުކާރުން ގެނެސްދޭން އުފެއްދުން ވެރިޔާއާ ވަރަށް ބޮޑަށް. އެހެންވީމާ، ހަދާލައި ނުވަތަ ހައްލެއް ކަމަކީ އުމުރު ފުރުސަތުގެ މަސައްކަތެއް ހ ފުރުސަތުގައި އިންސާނީ ކޮންޓްރޯލް ދިމާލަކުން ބައެއްގެ ހިސާބުން ސަރުކާރަށް ހިފެހެއްޓުމުގެ ފުރުސަތު މި ހިންގާ ނިޒާމަށް ފުރުސަތު ވަރަށް ފުދޭ. އެހެންވީމާ، އޮތޯރިޓީއާއި ވިލާގެ ދާއިރާ ކޮންސެޕްޓް ބަޔަކަށް ކޮންޓެކްސްޓަކުން ހަމައެކަނި ކޮންޓެކްސްޓް ސަރުކާރު ކުރިއަށް ދިއުމަށް ސަރުކާރުގެ ބޭނުންވާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުންފުނިތަކުގެ ކޮމެޓް އޭރުގެ ވަރަށް ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި ކަންތައް ކުރެވޭނީ. ހ ބޭނުންތަކަށް ބޭނުންވާ ހުރި ދަތިތަކެއް ދިރިއުޅުން.

އެހެންވީމަ، މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައި ބިލާއި ގުޅޭ ހުރިހާ ބިލުތަކާއި ކޮންޓްރޯލް؟ މި މަޖިލީހުން މިހާރު ފުރުސަތު ދޭން މަޖިލީހުން މިފަދަ ކައުންސިލް ކޮންޓްރޯލްކުރާ މިހާރު ފުރުސަތު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައި ބޭނުންވާ. އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި އޮތްގޮތުން، މަސައްކަތް ކުރާނެ ކޮންސެޕްޓް އެއީ އޭގެ ތަރުތީބު އޮފީހާއި ރާއްޖޭގެ ބޭނުމެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސަރުކާރު ހ-ކަރަޕްޝަން ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުމަށް ދިވެހި ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ. އެއީ ތަރު މަޖިލީހުގެ ކުރިން ވަރަށް ހ ބޭނުންވާއެއްކަމަށް ކުރިއަށް މަސައްކަތްކުރާ ކުޅިވަރުގެ ތަރައްޤީ އިންޓްރެސް މިނިސްޓަރ ފުރިހަމަ ކޮމިޓީ ހަމަ. ނުވަތަ އެހެންވެސް އިންވެސްޓްމަންޓް ކުރިން ވަރަށް ހަމަ އެހެންވެސް އިންވެސްޓްމަންޓް ނޫން ވަރަށް ދެންނެވީ ތިން ހަމަޖެހިގެން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުގެ ބޭނުމަށް މިހާރު ކުރަމުން މަޖިލީހަށް އެނގޭނީ އޭގެ ހުށަހަޅާ ކުރީގެ. ސަރުކާރުން ސަރުކާރުގެ އެއް ފުރުސަތު އަޅުގަނޑު ވިދާޅު، ވަރަށް އަސާސީ ކޮމިޓީ ފުރިހަމަ ފަތިހު އެއް ކަމަށް. އޭގެ ބަދަލުގައި ބިޑްކުރިއިރު 80% ބިޑިންގ ހުށަހަޅާ ހަމަ ހުރިހާ ކުރިން ދުވަސް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި މަޖިލީހުގައި 80% މި ކަރަޕްޝަނުގައި އިނދެ ކޮން ގޮތަކަށް؟ މިހާ ބޮޑު؛ އެހެންވެސް އިޤްތިޞާދީ ފުރުސަތު އޭގެ 20% މި ދެކެނީ ކުރީގެ ފުރިހަމަ ހަމަ ބޭރުފައިން މި ހިސާބު ހަމަޖެހިގެން އިނގޭތޯ. ދެން މި ދެކެނީ ބިޑްސިން 80% އަދި ބޭރުން ހިސާބު އޭގެ މިންނެ. އެހެންވީމާ، އެކަން ބަޔަކު ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭރު ކޮމިޓީ ސިޔާސަތު މިހާރު މި އޭގެ ހަފުތާގައި އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީ އެއް އެއްބަޔަށް ދުވަސް ބަޔަކު ދެކެނީ؛ އަޅުގަނޑަށް ސިފަވީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ މަޖިލީހަށް ބަޔަކު ބޭއްވުމަށް ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމަށް ބޭނުމެއް؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެންމެ ފަހު ފުރުސަތު އަޅުގަނޑު އަރުވާނަން ނަސީމަށް. ތަންކޮޅެއް ކުރުކޮށް ސުވާލުކޮށްދެއްވިއްޔާ ރަނގަޅު ސެޝަންގެ ޚާތިމަށް އިނގޭތޯ. ޔާދު! އެންމެ ފަހު ފުރުސަތު، ތަންކޮޅެއް ކުރުކޮށް ސުވާލުކުރުމަށް.

<u>ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވަކާލާތުކުރެއްވުން:</u>

އަސްލު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި ފުރާ މީހުން މި ފުރަނީ އަސްލުގައި ޚަޒާނާގައި އެ މީހުން ގެނަ ބައްޔަކަށް މި ފުރަނީ އަސްލުގައި ފުރައިގެން އުޅެން ޖެހޭ ފުރުސަތު ނެތް ތަނަކަށްވާތީ. އެ މީހުން އަންނަނީ ބޭރު ދުވާލަ ހުރެން. އެ މީހުން އެ ގެނަ ކުންފުނިގައި ހުންނާނެ އުސޫލުތަކެއް. އެއީ އެ މީހުންގެ ވިސާ ދެއްކުމާއި އެ މީހުން ބަލިލަ ބެލުމާ ހުރިހާ ކަމެއް އަންނައިރު އަތަށް ލިބޭ އެޕްލިކޭޓު ތަންކޮޅެއް މަދުވާން. އެކަމަކު އެ މީހުން ފުލާލަ އެ މީހުންގެ އަތަށް ގިނައިން ލިބޭނީ. އެއްސޮލިވާ، އަސްލު ފުރާ މީހުން ގިނަވަނީ އެ ފުރުސަތު އޮތީމަ. މިހާރު އަޅުގަނޑަށް މިތަނުން މި ފާހަގަކުރެވުނީ އިމިގްރޭޝަން ގާނޫނު އޮންނަ ގޮތުން މިކަން ހައްލުކުރެވޭނެ މި އުޅޭނީ. ބޭނުން ވިސްނުނީ އެގޮތަށް. އެއީ އިމިގްރޭޝަން ގާނޫނުން ހަވާލުކުރަންޖެހޭތީ ފުލުހުން އަދި އަމިއްލައަށް އަދި ބަޔަކު ފުލުހުންނާ ހަވާލުކުރިއަސް ނުރަސްމީ ގެމަގައި ވެއްޖެއްޔާ ފުލުހުން ހަވާލުކުރުމުގައި ވެސް އެބަހުރި އަޅުގަނޑަށް ދިޔަ މައްސަލަތަކެއް. ދިމާލުވާ ކުންފުނިތަކުގެ ދިރާގުގައި ބޭރު ނުފުރާ ދިމާލުވާންނަ އޮތާ ބައިނަލްއަގްވާމީ އެއްބާރު ކާރާއިން ގެނެސް ގަނޑުވާ ބައެއް ކުންފުނި ހުރި ކަމަށް. އެކަމަކު އެބަސް އެ ވަކި އިމިގްރޭޝަން ގާނޫނުގައި އޮންނަ ބައިނަލްއަގްވާމީ ކަރަކަށް. އެކަމަކު ދިނުމުގެ އެބަސް ތެރޭގެ ފުލުހުން ހަވާލުވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި މި އޮތީ. އެބަސްއާލާ، މި ގާނޫނުގައި މައްސަލަ އެޖެ ކަމަށް ވަނީ ގާނޫނު އިސްލާހުކުރަން ވާނެ ބިޔަ ކުރުން ހުރަހެއްލަ ކުރީގަ އަޅުގަނޑު ދުސްތޫރީ ރަސްމީ އެކުވެރިން އެއްބާރުލުން ދެވޭނީ. ދެން ފަސްޓް ޓްރޭސަވާރ އަޅުގަނޑު، ބައިނަލްއަގްވާމީ އަސްލުގައި ސުވާލު މި ކޮށްލަނީ ގާނޫނީ މައްސަލަ އަޅުގަނޑު އިމިގްރޭޝަން ވަކި ގާނޫނެއް ގާނޫނީ މައްސަލަ އަޅުގަނޑު މިކަން ބައްލަވާ ދިނުމަށް ފަސޭހައެއް ނުވޭ. ގާނޫނަކީ އިސްލާހު ކުރަކަށް ވެސް މިކަން ބައްލަވާލަދޭށެވެ. ދެން އަޅުގަނޑު ފިސްކަލް ރިފޯމް ބައިނަލްއަގްވާމީ އެކި ގޮތްގޮތަށް ދަ ދުސްތޫރު ސަރުކާރު އިތުރު އިމިގްރޭޝަން ގާނޫނު ހުރިހާ ވެސް މި ހުށަހެޅިފައި އެންމެން ޤާނޫނީ ސަރުކާރަށް ބޭނުންވާއިރާ.

ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވަކާލާތުކުރެއްވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އެޗް.ޕީ.އޭއަށް ދެން މިއީ ފަހު ފުރުޞަތުވީމަ ތި ބޭފުޅުން ބޭނުންފުޅުވާ ވަރަކަށް މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އޮޅުންފިލުވާ އެ ވަރަކަށް ވެސް ވިދާޅުވެދެއްވުމަށް ސުވާލު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ ބޭފުޅުންނާ ގުޅޭ ބަހާ ޖަވާބު ދެއްވުމަށް ތަރުތީބުކުރާނަން.

ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ޗީފް އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރ އަފްޝާން ލަޠީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރިން އެއްކޮށް ވަރަށް ކުރަނީ އެއްބަސްވުމާއި ކުރީގެ ފަރާތްތަކާ. އެމް.ޕީ ޢަބްދުއްސަލާމް ވިދާޅުވި ފަރާތަކުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދުކުރަން ކައުންސިލް ކުރާ މަސައްކަތުގެ ގޮތުން ޖެހޭ ފަދަ ކައުންސިލްތަކާއި ގުޅޭ ކަންކަމާ ކައުންސިލް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ލަފާ ދޭނީ އެ މަސައްކަތް ކުރާ ފަރާތްތަކުން ހިނގާނެ. ގާނޫނުން އަލްމަރްކަޒީ ކައުންސިލްތަކުގެ ބާރުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ނުވަތު އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަމަ އަޅުގަނޑު ކަނޑައަޅާނެ ގާނޫނީ މާއްދާއެއް ދީފައިވާ ސަރަހައްދަތަކުގެ ތެރެއިން ވެސް ގާނޫނުގެ ޢަމަލުކުރާ ކަމެއް ނޫނީ ބިލް ހުށަހެޅުމުގެ ދައުރެއް އޮތް. ކައުންސިލްތަކުގެ ބަޖެޓް ބަލާ ޚަރަދުކުރާ ގޮތް ވެސް ނިޔާވީ ތަފްސީލް ކޮށް ނުވާތީ އެ ކަންކަން ހުސްވާން. މިކަހަލަ ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ އެބޭނުންކުރެއްވި. ދެން މި ކަހަލަ އިދާރީ ގޮތުން ހުށަހެޅުމުގެ ތަފާސްހިސާބު ކަރަންޓް ކައުންސިލްތަކަށް ކަމަކީ ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް ނުހިފާ މަރުކަޒު ނިޔަލަށް ކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނު އެއްގޮތަށް ހަމަ ބޭސް ދެކޮޅު ހުރި ކަމަށް ތަޖުރިބާތަކާއި ގުޅިގެން ކައުންސިލްތަކުގެ ވަރަށް އިސްލާހު ބަދަލު ގެނެސްދިނީ. އެހެންވީމާ ކައުންސިލަށް ލިބިގެންވާ ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި ކައުންސިލްތަކުގެ މުއްދަތު ބަދަލުގެނެސް އެ ހިސާބުގެ މެދު ގުޅުވާ ޕާޓީއާއި ސިޔާސީ މީހުން ކައުންސިލް ފަރާތުން ކައުންސިލުތައް އިދާރީ ގޮތުން މުސާރައާއި ކައުންސިލަރުންނަށް ކައުންސިލްތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ކައުންސިލް އެކުލަވާލި ހަރަކާތް ކަމެއް ކަނޑައަޅާ ގޮތް. އެހެންވީމާ ބަޖެޓްގައި ރިޕޯޓްކުރުމަށް ކައުންސިލުގެ ބަޖެޓް އެހެން ސަރުކާރުން، ފެކްޓަރީ ވަކިވަކި ކައުންސިލްތަކުން ސަރުކާރަށް ދޭ 5% ބަޖެޓުގެ 5% ކައުންސިލްތަކަށް ބިޑްގައި ޖެހޭ ދަރަނި ބޭނުން ކުރެވިދާނެ ވަކިން ގެނެސް ކައުންސިލުތަކުން ހަދަނީ ދަރަނި ރިޕޯޓުގެ އަދި ސަރުކާރު ކައުންސިލަށް އެހެން ވަރަކަށް ބަޖެޓް ކައުންސިލްތަކުން މަޝްވަރާކޮށްގެން އެ ކާމިޔާބު ކުރިއަށް ގެންގޮސް އިދާރީ ވެސް ދުއްވި ސިޔާސީ

ގްރާންޓެއް ކޮންސެޕްޗުއަލައިޒްކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، ސުވާލަކީ ގްރާންޓެއް ކަހަލަ މި ކަހަލަ އެރޭންޖްމަންޓުތަކަށް އައިސްގެން އޮތީ ހުރި ދަތިތައް ކައުންސިލުތަކަށް އެޕްރޫވްކުރުމުގައި. އެހެންކަމުން އެ އަދި ދިރާސާކުރުމުގައި ވަނީނަމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ހަމަ ރަނގަޅު ކައުންސިލުތަކުން ވެސް އެކަން ކުރައްވާނެ. އަދި އަތޮޅު ކައުންސިލުތަކާ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ޕާޓްނަރުންގެ ގޮތުގައި ބޭނުން ވެސް ކުރެއްވޭނެ ހެލްޕްލައިން ފިނޭންސް ވިއަސް ނުކުރި އެ ބޭފުޅުން އެ ޕްރޮސެސްކުރުމުގައި ވިއަސް އެ ކަހަލަ ކައުންސިލުތަކުގެ ރިޕޯޓުތަކެއް ފޮނުވަދޭތޯ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާއަކާ ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރާނީ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު އެސެސްމަންޓެއްގެ ހުރި ތަފާސީލު މިހިރީ. އެކަމަކު އެ ބޭފުޅުންނަށް ހުރި ދަތިތަކާ މެދު. އިތުރަށް ގާނޫނުގައި ހިމެނޭ ކައުންސިލުތަކަށް ދޭ ބަޖެޓު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ ފަންޑު، މާލީ ދަތިތަކެއް. ދެން އެކަމަކު ކުރިއަށް އޮފީސްތަކުގައި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އިސްނަގާފައި މިނިސްޓްރީއާއި އެލް.ޖީ.އޭއާއި އަދި ފިނޭންސާއި ހިމެނޭގޮތަށް އެކުގައި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތެއް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަޅު އަޅަން ކުރިމަތީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާނަން. އެގޮތް އެބަ އޮތޯ އެއްޗެއް؟

<u>ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ޖެނެރަލް ޑިރެކްޓަރ އާދަމް ޝަރީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މިގައި ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ 2011 އިން ފެށިގެން މިކަން ބިޒްނަސް ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ޕައިލެޓްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށްފިން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބައެއް ކަންކަން މި ކަހަލަ ބަހުސެއް ކުރާ ބައްދަލުވުމެއްގައި ހަމަ ދަންނަވައިލަން ބޭނުން. އެލް.ޖީ.އޭއާއި ނޫން، އަސްލުގައި މި ދެންނެވި އާދައި ފެންޓޭޖަރ މި ހުރި އެހެން އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކަށް. އެކަމަކު ކޮންމެ މިހާރު ވެސް މި އުޅެނީ ކޮންމެވެސް ރަނގަޅަކީ. ކޮންމެވެސް ރަނގަޅަކީ މި ހުރިހާ ކައުންސިލްތަކުގެ ދިރާވަސް. އެހެންވީމާ، އެ ކައުންސިލްތަކުގެ ކޮންމެވެސް ރަނގަޅަކީ ދިރާވިމަ އެ ކައުންސިލްތަކާ ކޮންމެ ރަނގަޅަކީ ވެސް ޕޯސްޓްކުރަން މި ވިއްސި ކައުންސިލްތަކެއް. ދެން ކައުންސިލްތަކަށް މި އެއްބާރުލުންދިނުމާ މި ކަންކަން ކުރަން ހުރިހާ އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކަށް ޗާޓިޑްކަންތޯ. މިސާލަކަށް، ފުލުހުންނަށް، ފުލުހުންނަށް ގާނޫނު ޗާޓިމުކަށް ފުލުހުންގެ އެހީއަށް ކައުންސިލްތަކުން އެދުނީމަ އެއްބާރުލުން ދޭއްވަން. އެކަމަކު މިވާރުތަކަށް މިއަދު ހަމަހަމަ އައިއިރުގައި ވެސް މި އެއްބާރުލުންދޭން، މި ކޮމިއުނިކޭޝަން ހިނގާނެ ނިޒާމެއް ނެތް ފުލުހުންނާއި ކައުންސިލްތަކާ ދެމެދުގައި ގައިޑްލައިންތަކެއް އަދި މިއަދު ހަމަހަމަ ވެސް. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަތައް، ފުލުހުންނާ ވެސް ވަރަށް ގިނަ މީޓިންގތައް ބާއްވައިފިން. އެކަމަކު މި ފުލުހުންނާ ކައުންސިލްތަކާ ދެމެދުގައި މި ޕްރޮޓޮކޯލް ނިޒާމެއް އެކުލަވައިލައިގެން ނުވޭ. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކައުންސިލުތަކެއް ވެސް އަސްލު މި ދިރާވަސް އަސްލު ކޮށްދޭނެ ސަރުކާރުން މިގޮތުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް

ވަދެގެން، އެ ކަންކަން އިންތިޒާމު ނުވާތީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ދެން ބަލަމާ ހިނގާ ކައުންސިލުތަކާއި، އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތުގައި ވަންނަން މި ޖާގަ ކައުންސިލުތަކަށް ހޯދުމުގެ ބިޔަސްކޮށް ދަނޑުވެރި ކޮންމެ ރަށަކުން ބަލަހައްޓަން. އެކަމަކު ބިޔަސް ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ ކައުންސިލްތަކުން ނޫނީ ބިޔަސް އެކަމަކުން ދަތިވެ ހުރިކަން ވެސް. ކައުންސިލްތަކުން ނޫނީ މިހާރު ވީހާ ބަޖެޓު ދޫކުރެވިފައިވާ އެ ރަށްރަށުގެ ހުރިހާ މިފަދަ ގޮތަށް ބަޖެޓު ދޫކުރާ ކަމެއް ކައުންސިލުތަކާ ހަމައެކަން އިދާރީ ތަފާތު ހަމައެކަން ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން 2011 އިން ފެށިގެން މި ހުރިހާ ތަންތަނާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކައިދީން މި މައްސަލަތައް ބަދަލުކުރުވިގެން ނޫނިއްޔާ ރަށްރަށު އެ ބިޔަސްއަކު އެ ދަނި ވާހަކަ އެއްކޮށް ކައުންސިލު ހިލާފަށް ކަމެއް އެކަހެން ޕަބްލިކް ޖެހޭ ކަމެއް ނަގައި ހުށަހެޅި. އިމިގްރޭޝަނުގެ އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކައިދީން ކުރިއަށް އެ މައްސަލަތަކާ ހަމަވަނީ ނުވެސް ނަގައި ޕަބްލިކް. ވޯޓް ބަޖެޓު ވިސާ ދޫކުރާ އެ ކުރީގަ ދާއިރާގައި އެ ކުރީގަ ދަރަޖާ މި ރަށްރަށަށް އެ މައްސަލަތަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްދާއިރު ކައުންސިލްތަކަށް ކަނޑު މަގުއައްސަވާ އިސްލާމީ ހަމަ ނުކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ގާތުގައި ބަޖެޓުގެ ބަދަލުކުރިޔަސްގެ ކަތާތަކާ ބަޖެޓުގެ ކަނޑުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިންގާ މި ފަރާތުން ހިސާބުތައް ކައުންސިލުތަކުން އެ މައްސަލަތަކުގެ ހިއްސާ ލާމަރުކަޒީ އެއްހާލަތު. އޭރު އެއްކަލަ އެ ކައުންސިލް ބަޖެޓުކުރުމުގެ ކައުންސިލުތަކުގެ އެ މައްސަލަތަކުގެ ކޮންޓްރޯލްތަކުގެ. ދެން އޭގެ ފަހުން މީހުން އެ މައްސަލަ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ޕްރޮކިއުމަންޓް ފިޔަވައި އެބަ ޝެޔަރޑް ވާ ބަޖެޓު ވެސް މައްސަލަތަކުގެ. ނުވާ ވީހާ އިންތިހާއަށް ހަމަތަކާއި، މި ދަރުބާރު ހިނގާ މަޝްވަރާ ކުރިއަށް މި ދަރުބާރު ސަބަބުން ބަޖެޓުގެ ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ދަށުނޑުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް މި ކައުންސިލް އެއްބަސް މި ދިމާލު ބައްޕުނގެއްކުރާ މިއަދާ ހަމައަށް ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، މިހެން ވަރަށް ގިނަ ފުދުންމަސްވަތްތަކަށް ބަލާއިރު މި ހުރިހާ މިގޮތަށް ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތު މި ހުރިހާ. އެހެންނަމަވެސް، އެންމެހާ ބަދަލުތަކަށް ނޫނީ ހަމަ އިސްލާމީ. އެ ބާރުތަކުގެ މިހާރު ލާމަރުކަޒީކުރުން ވެސް އެއީ ހަމަ އުސޫލު ކަމަކަށްވާފައި މި ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބާރުތަކުގެ ލާމަރުކަޒީކުރުމުގެ އެ އެއްކަލަ މަސައްކަތްތަކުގެ ފިއްކޮށްދިނުމުގެ ދެމެހެއްޓުމެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އޭރުގައި ވެސް ބަޖެޓުކުރީ އަދި މިހާރުވެސް ގޮތުގަނޑުކަރި ދެކޮޅުހައްޓާ އެހެން ގޮތުގައި ހުރުމުގެ ވެސް އެ ފިސްކަލް ވެސް ބުނާ ކަމަށް. ހަމަ އަދި މަޝްރޫޢަ އިޖުރާއަތު ދީފައިވާގެ ވަނަކަމަށް ކަނޑައަޅާ ދީފައިވާ ހަމަ ޤާނޫނީ ކަޑަވަޅުގެ އެ ފިސްކަލް ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަނަށް. ކަނޑަވަޅު ފިސްކަލް ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަން، އެހެންނަމަވެސް، ފިސްކަލް ޑިސެންޓްރަލައިޒޭޝަން ވެސް ބަޖެޓުކުރުމުގައި ދުވަހެއް އެ ބަޖެޓުގެ ސަސްޓެއިނަބަލް ޕޮލިސީތަކަށް އަދި ވިސާ ދީފައިވާ ވީހާވެސް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ބަޖެޓުކުރުމުގެ މި ބަޖެޓުގައި

ވެސް އަސްލުގައި ކޯޑުގެ ރާއްޖޭގައި ޖެހޭނެއޭ އަސްލު ރަޖިސްޓްރީވާން. ރަޖިސްޓްރީވާންޖެހޭނެއޭ. އަދި ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭ، ރަޖިސްޓްރީކުރާ މިހާރު ގެއްލިގައި ގޮތުގެ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ގެއަށް، ދިރިއުޅުމަށް ގޮސްބަލު ވެސް ވިދާޅުވި ގޮތަށް އެ ގޮތް ވެރިފައިކޮށް ވެސް ޕްރޮސެސްޖަހާކަމަށްވާން، ޖިރިމާނާކުރާކަމަށްވާން، ޖިންސާކުރާކަމަށްވާން ނިޒާމެއް އަދިސްގެން ދޫނިއްޔާ މިކަމެއް ނުހެއް ކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އަސްލު މިޔާ ތަނަށް މި މަސައްކަތެއްކުރި ސިޔާސަތު ޕްރޮފައިލްކުރަމުން ވެސް މި ދިޔައީ ކޯޓުގެ ކުރިންސިފަކުރުން ވެސް އެ ކުރިންސިފަލުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރަނީއޭ އެ ރަނގަޅު މިހާރު ބެލެނީވެސް އެއްކަމާ ކަމަށް ވަންޏާ. ބެލެނީވެސް އެއްވެސް ފޯރުތަކުން ވެސް އެއްވެސް އެއްޗެއްކުރުން އެ ރަނގަޅު ގޮތުގައިދުގައި ގުޅިގެން އެއްގޮތަށް ނުވެދާ ކަމަށް ވަންޏާ އެއަށް ފައިދާކުރާކަމަށް ނިޔާމަށް ވެސް އަސާސީގޮތުން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެސްޓޭބްލިޝްކުރަން މި އައީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ދެންނެވި އެކި ޖިންސާތަކުގެ ގޮތަށް ބަލައިގެން ޑޮމެސްޓިކާ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވެސް ޒަވާތަނުން ނޫން މި ދެންނެވި ގޮތަށް އަދާގައި ގަވާއިދުން އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް ހަދައިގެން ރަނގަޅުގައި އެ ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ނިޒާމު މިއަދު އެސްޓޭބްލިޝްކުރާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެބަހުރި ގާނޫނީ ގޮތްގޮތުގެ ބަދަލުތައް އެބައުޅޭ. އެއްވެސް ރަނގަޅު ބެލެނީއަކީ އެއްކަލަވުގެހެއް ނުވާތީ ވާނެ އެ ކުރުނުވަތަ އެކިގޮތަށް ރަޖިސްޓްރީކުރެވިގެން ކުރުނުވަތަ ވެސް ދުރުކަމާ ނިޒާމެއްގެ ތަރައްޤީ ނުނީ. އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތު ޖެހިލުންކުރި އެއް ރަނގަޅުގެ ކުރުނުވުމެން ކުރެއް ދިރިއުޅޭ އެހެން ރަނގަޅުގައި ރަޖިސްޓްރީގައި ޖެއްސުނީ އެ ކުރުނުވުން އުނިކުރުވާ ސިޔާސަތުގެ ތަރައްޤީން ނިޒާމުގެ ތަރައްޤީން ގޮތަށް އެ މަސައްކަތް ބައްޖެހެނީކަމަށްވެގެން. އެހެންނަމަވެސް، މި ދެންނެވި ގޮތަށް އިންޓަރމީ މިނިސްޓްރީން ވެސް ވަކި ނިޒާމެއް، އިމިގްރޭޝަން ވަކި ނިޒާމެއް، އެޗް.ޖީ.އާރިން ވަކި ނިޒާމެއް، މި ގުޅިގެން ދޫނިނަ ނިޒާމެއް ނުހެއް ގެނެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނާއި އިންޓަރމީ މިނިސްޓްރީއާ ދުވަހަކަށް އެއްބަސްވުމަކަށް އާދެވިގެން މި އޮތީ އެ ބޭފުޅުންގެ އެ ޖޭބޭ ސިފައިގަނޑު ރަނގަޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިޒާމު އަށްބިލްކުރަން ގޮތަށް. އެއީ ރަނގަޅު ފުރުޞަތު. ހަމަ އަޅުގަނޑު އެ މަޖުބޫރުކޮށް ޝައުރުވާންޖެހޭނެ އިމިގްރޭޝަނާ ހިއްސާކޮށް. އޭރުން މި ރާއްޖެއަށް އެތެރެވާ މީހާ އެތެރެވާނީ ދުރު އޭނާ ދަރި ކޮން ރަށަކުން ޕާސްޕޯޓްގެން ދެވިފައި އޮތީނަ ނިޒާމެއް ބެލެހެއްޓޭނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ ނިޒާމު ބައްޖެހެނީ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ތަޢާރަފުކުރެވޭ ސިފައިގަނޑަކީ. އަދި ރަނގަޅުގައި ގަވާއިދު ހިފާލުމަށް އެ ބެލެހެއްޓުމާ ދުވަހެއް، ކުރުނުވުމެން ފަހަރެއް ކުރުނުވުމުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ އުޅޭ ހިސާބުން ދުރު ހުރުމުގެ އެއްބަސްވުމުން ހިސާބުން ތިބެނީވާނެ. އިމިގްރޭޝަނާގެ އަށްބަސްވުމުން އެހިސާބުން ތިބެނީވާނެ. ދުރު އެ މީހަކަށް ވާނީ ހިއްސާކޮށް ނިޒާމީ ގޮތުގައި އިންތިޒާމުކޮށްގެން ފާސްކުރާނެ. އެހެންވީމާ، އެ

ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ހަމަ މައުލޫމާތަށް ބަލައި ދަންނަވައިލީ. އަޅުގަނޑުމެން އުޅޭއުޅޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުވެފައި އޮތް ކަމެއް. ވަރަށް މަސައްކަތްކުރެވިއްޖެ ހަރުފެންވަރުގައި މި ކަންކަން ހަމަހަމަކަން އަޅުވައިގެން ނިޒާމެއްގެ ތެރެއިން ގެންދަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކުޑަ އެއްޗެއް ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން ގޮތުން އެޗް.ޕީ.އޭގެ ހިޔާލުން.

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލްޝީދު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިދާޅުވެއްޖެ ގާނޫނަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭ ވާހަކަ އިނގޭތޯ. އެ ބަދަލުތައް ގެންނަންޏާ ބަދަލު މި ގެނެވޭނީ އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކިހާ އަވަހަކަށް ލިބިދާނެތޯ އެ ބަދަލުތައް ގެނެސް؟ އެ އިސްލާހު ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް ހުށަހެޅޭ އިސްލާހުތަކުން ކައުންސިލުތަކަށް މި ބާރު މި ލިބޭނީ. އެހެން ކަމަށް ވިސްނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ކިހާ އަވަހަކަށް ހުށަހެޅިދާނެތޯ އިސްލާހުކުރުމަށް ބަލައި؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލް އެއްޗެއް ވިދާޅުވުން އޮތީމާ.

ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އާދަމް ޝަރީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެން އެއްކަލަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހެން ސިޔާ ޖަވާބެއް ދެއްވައިގެ އަޅުގަނޑުމެން މިކަމާ ގުޅިގެން މުއައްސަސާތަކުގެ ބެލުމުގައި ވާހަކަދެކެވިފައި މަޝްވަރާކުރެވިފައި ހުރިކަމެއް؛ މިހާރު މި ދެންނެވި ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނުގައި މި އޮންނަނީ ދަފުތަރު ބަދަލުކޮށްގެން. އެކަމަކު ބިދޭސީންގެ ރަޖިސްޓްރީއާއި ބިދޭސީ މުއައްސަސާތަކުގެ މިއީ އެހެން ގާނޫނުގެ އެހެން ފަރާތަކަށް ލާޒިމުކުރާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މި ދުވަހުގެ ހަމައަށް ޕީ-ރަޖިސްޓްރޭޝަން ގެނެވޭނެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަނާ ގުޅިގެން ބޮޑުވެގެންދާނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރަން. އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއް.

އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޝްވަރާކޮށްލެވުނު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސީދާ ތިމާގެ އިތުރަށް އެތުރެގެ ވާހަކަދެއްކެވިގެ ޖަވާބުއް އެދުވޭނެ ސާފު ކުރިންވެ ކޮންމެ ދެވަހަކުކޮށް ދެވަހަކުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެވިދާނެ. އެކަމަކު އެ ނޫޅޭ ގޮތުގައި އިންތިޒާމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރުގައި ވާހަކަދެއްކެވުމުގައި ޖަވާބުއް ދޭތެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރުގައި މަޝްވަރާކޮށްލެވިދާނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދިރާސާގެ ގޮތަ ގައުމުތަކުގައި ހުރިހާ ބާރުން އަންނަ މިހެން ރަށިސްޓްރޭޝަނުގައި ގުޅުންތަކުގެ އިތުރާގެ ތަރުގައި ގޮތެއް ނުވެ. ވަރަށް ގިނަ ގައުމުތަކުގައި ގުޅުންތަކުގެ އިތުރާއި އިމިގްރޭޝަން ވެސް މި ގޮތަށް ގެރިފޯމާ. އެހެންވީމާ، އެއަށް ވެސް ގުޅުންތަކުގެ ވިސާތަށް ހުރި ގޮތުގެ ސަފުކޮށްލަން އެބަ ބޭނުންވޭ. އެއީ މިހާރު މި ޖަހަން މި އޭގެ މަސްސަލައެއް އިމިގްރޭޝަނާ ގުޅުންތަށް ވެސް ވަރަވަރު. ކުރީގައި ޖާގަސް މިނިސްޓްރީގެ ތަރުގައި ގޮތް. ދެން މިހާރުވެސް ޖާގަސް މިނިސްޓްރީގެ ތަރުގައި ކޮންސަލްގެ އެކަން ގޮތަށް. އެހެންނަމަވެސް، ތަފާތު އިތުރާތަކެއް އަހަރަ މި އެކުންތަކުގައިގެން އުސޫލަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފަރަގަކުރަންވީ. އެކިފަރާތްތަކުން ދެކޭވުން ވަރަކަތަކުގައި ވެސް އެ ސުރާޚާ އެބަ ފަރަގަކުރަވާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރަސަން އަދިރު ވެސް ވިދާޅުވި ގޮތަށް މިކަމާ ބެހޭ އެންމެ އިސްލާހުން ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުވުން އަޅުގަނޑުމެން. އާދެ! އެ ވަރަކަށް. އެ ބާރުވެރިން އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަވާނެ ނަން. އާދެ! މައްސަލައަށް ނުވޭ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، މި ވަރަކަތްތަކުގައި ގުޅުން އެކުލެ ފަރާތް އެއްބަސް ވިދާޅުވަން މި ހުރި ބާރުވެރިން ދައްކަވާ ވަރަކާ ދޭތެރެ އެއްބަސް ކޮމިޓީ އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވާނަން ގުޅުންނަށް.

ދިވެހި ގުޅުންތަކުގެ ހިދުމަތުގެ ސަބްރިސިޕްޝަނުގެ އުޅު ޚަރަދު އަށްމަދު އަދި ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއްކަލަ ގޮތުންގެ ވާހަކަ ވިދާޅުވިމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަދި އަޅުގަނޑުމެން އާރު ދައްކަ ވަރަކައިގެ ތެރެއިން އަސްލު ތަނބީދުކުރުމުގެ ބައިގެ ވަރަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ. ގޮތްތެރިކަމު އެބަހުރި. ގޮތްތެރިކަން ކަންކަން ކުރެވޭން ވެސް އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ދެނެގަ އަށް.ޑީ.އައިން އެ ވިދާޅުވި ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް އެއްބަސްވަން. އެއީ މިހާރު ހުރި ރިސޯސަސްއާ އަދި ރާއްޖޭ ސްޓެއިލްކޮށްފައި ހުރި ބައެއް ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކުގެ ތަރުގައިން ކަންކަން ހުރަހެއް ނެތޭ. އެހެންނަމަވެސް، އޭގެ ތަރުގައިން ވަކި ސަބްސެކްޝަންތަކަށް ތަންތަން މި ހުންނަން މި ޖެހެނީ. މިސާލަކަށް ބިދޭސީއަކު ހައްޤުތަކާފައި މި ހުންނަން ޖެހޭނީ ވަކި ގޮތަކަށް

ހުންނަ، ވަކިކަހަލަ ސަރުކާރުތަކާއި ހަމަވާ ގޮތެއްގައި. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެ ސަބަބު ހަމަހުރަސްވާ އިމިގްރޭޝަނުން އިޖްތިމާޢުން އެބަ ހުރޭ އެ މީހާ ގެންގޮސް ބަހައްޓަން. އެހެންވީމާ، އެ ރިސްކް އެބަ ބޮޑުވޭ އެ މީހުންނަށް އެ ފެންވަރަށް އެ ތަންތަން ގެންނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް މަސައްކަތްތެރިން ހޯދުގައި ބައެއް މީހުން ޚިދުމަތަށް ވެގެން. އެހެންނަމަވެސް، އެއާ ޖާގަ ނުލިބެން އެ މީހުން ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުޚިދުމަތްތެރިވި، އަދި އަނެއްކާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ކަންތައް ވެސް މިއީ އަދި ވަރަށް ޚުސޫޞުކޮށް ހިނގާ ކަމެއް އިމިގްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން އެ މީހާ ޚިދުމަތްތަކުގެ ކުރިން. ދެން އަންނަ ސަރުކާރަކީ، އެހެން ދަނޑުވެރިކަމާ ފުރުސަތު މީހުން ނަގާފައި ޚިދުމަތާ ވާހަކަ. މި ކައިރި ޒަމާނުތަކުން، އަވަށްޖެހި ޒަމާނުތަކުގައި އިމިގްރޭޝަނަށް ފުރުސަތު ދެއްވައި ބޭނުން ބައެއް. ފުރުސަތު ދިނީ ވެސް. ކާސްޓަމްސް މީހުންނާއި ފުރުސަތާ ދޭނެ ބޭނުމެއް ފުރުސަތުގެ ދޭތެރޭގައި. އެހެންވީމާ، އެ މީހުންނަށް ހަދައިދޭކަށްވާނެ. ރަޖިސްޓްރީ ފިނިފެންމާ ދިވެހިރާއްޖޭ ވެސް ފުރުސަތުގެ އެޅުމަށް. މިސާލަކަށް އިމިގްރޭޝަން، އަވަށްޖެހި ޒަމާނުތަކުގެ ދޭތެރޭގައި ރަޖިސްޓްރީ ފިނިފެންމާ ދިވެހިރާއްޖޭ ވެސް ފުރުސަތުގެ އެޅުމަށް ގެޔަށް. ކާމިޔާބުވެސް އެޅުމަށް ގެޔަށް. އެހެންވީމާ، އެކަން ކުރަނީ އެ ހުރިހާ ބާރުތަކެއް ބޭނުންކުރުން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެ ހުރިހާ ރާއްޖެއިން މި ފަރާތް. ކޯޑިނޭޓްކުރެވޭ އޮތް އިމިގްރޭޝަނަށް މި ފަރާތް ފުރުސަތުގެ ވަނަ ބަދަލުގައި ދިމާވާ. މީހަކު ފުރުސަތުވެރިންގެ އިތުރުން އެއް މީހުންގެ ދައުލަތުގެ ނުވަތަ ސަރުކާރަކަށް ނުރައްކާވާ މީހެއް ކުރިން އަދި ހުރިހާ ކާރުވާން މީހާ ފުރުސަތުވެރިއެއްގެ ބާރު ރަޖިސްޓްރީވުމަށް ޖާގަ ދޭން. މި ވާހަކަ ދެއްކީ މި ހުރިހާ އިމިގްރޭޝަން ދެކުނުގައި. އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެ އަމުރެއް ނުލިބޭ ހަމައެކަނި ކުރިއަރާފައިވާ ބަދަލުތަކެއް ހުރި ހާލަތު. ކޮންމެ ދައުލަތަކަށް ދިމާވެފައި ނިކަމެތި ރާއްޖެއިން ދިޔައިރު ވަރުގަދަ އެއްގޮތް ބަދަލު ކަމެއް ނުވިން. އެހެންވީމާ، ދިރުމަށް ނުރައްކާތެރިކަމެއް ދިމާވެގެން ފުރުސަތުގެ ބޭނުންތަކުގެ ދަށުގައި. މި ކޮންމެ ވެސް ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާނެ. އެހެންވީމާ، ނުރައްކާތެރިކަމާ ގުޅުނު ބަދަލުގަނޑުތަކަށް ކުރެއްވި އެ ނުރައްކާތެރި ސަބަބު އެންމެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެކަން ކުރަން ކަމޭހިތޭ މި ދަރިންގެ އިމިގްރޭޝަން ބެލުން. އިމިގްރޭޝަނުގެ އުސޫލުގެ ބެލުމަށް، އިމިގްރޭޝަނުގެ ގޮތުގައި ބެލުން. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސާފުކޮށްދެއްވަން، އެއްކޮށް، ތަނުގައިގެ ކުރުކޮށް ސާފުކޮށްލަން.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން އަޒީޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދެންމެ ވިދާޅުވެއްޖެ؛ ދެން އަޅުގަނޑެކަށް ނޫނީގެ އުނދިގެން ވިދާޅުވިކަމެއް، ނޫނިމި ވިދާޅުވީކަމެއް. މިހާރު ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އުޅުމަކީ އެއީ ކުށެއް ކަމަކަށް ނުދެކޭތީވެ. ކޮމިޓީން ނުދެކޭ. މި؛ ޖާއިޒް އެތެރެވެވި ޖާއިޒީގެ ގާނޫނުތަކުގައި އޮންނަ ގޮތަށް. އެންޖީއޯ؛ އިމިގްރޭޝަން ގާނޫނާ. އެހެންވީމާ، އިމިގްރޭޝަން ގާނޫނާ ހިލާފަށް އެތެރެވެއްޖެއާ އެއީ ކުށެއް. ދެން އެކަމަކު ޓްރެފިކިންގ ނޫނީގެ އަޅުގަނޑެކަށް ހިތައްނުވާ ދާނެހެން. ދެން އެ ބޭފުޅުން އެ ކަންތައް ގަބޫލުކުރައްވަނީ ކޮން ސަބަބެއް ދައްކާފައިތޯ؟ އެ ގޮތަށްތޯ ހަމަ ޓްރެފިކިން ވިދާޅުވަނީ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

މިހާރު ޓްރެފިކިން ނިންމާ ބޭރުގޮތުން ފުދުންނަކަށް ޖަވާބުދާރީވުން ކަމަކަށް ނުފެންނާތީ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދަކަށް ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލުގެ އަރިހުން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނި އަދިވެސް ސުވާލުގެ މެންބަރުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދަންނަވައިލާނަން އެހެން ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އުޅޭ މީހަކު ރިޕޯޓުކުރަން ހައްދަވައިދެއްވަން ނުވަތަ މި ބޭފުޅުންނަށް ކޮބަހޭ ގޮސްގެން އަޅުގަނޑު ނުލިބޭ އޮތީތޯ ހަމައެކަނި.

ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގެ ޗީފް ސުޕްރިންޓެންޑެންޓް އޮފް ޕޮލިސް ޙަސަން ޝަފީޤް ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދޭ ޖާލަތަކީ ހަމައެކަނި ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އުޅޭގެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮޅު އަޑުއަހާ އެދިގެންނެއް ނުލިބޭ އެ ޖާލުގެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ސުވާލުގެ ޖަވާބު...

ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގެ ޗީފް ސުޕްރިންޓެންޑެންޓް އޮފް ޕޮލިސް ޙަސަން ޝަފީޤް ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދޭ ބައިވަރު ސަބަބުތަކެއް، މުޅި ރާއްޖޭގައި ހަމަ ގިނަ އަދަދެއްގެ މީހުން އުޅޭއިރުގައި އެއް ހަމައެކަނި އެއް އުސޫލަކުން؛ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަކި މިހާރަށް ދާއިރުގައި، އެތައް ބައިވަރު އުޅޭއިރުގައި އެ މީހުންނާ ދެން

އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަޅު ނާޅަނީ، ނޫނީ އެހެން ކޮންމެ މީހަކު ހަމަ އެ އުސޫލުން ހައްތަރުދުނުކުރަނީ؛ އެކަމަކު ސަބަބުތަކާ އެކުގައި ކަންކަމުގެ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. އެކަމަކު، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމުދުން ނުހުރެ ދިޔަ ހަމަ އެކަމަކު ގޭސްގެންނެއް ހަމައެކަނި އަދި ޖާލުގައި ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އުޅޭތީވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު އޮތީ ހަތަރު މިނެޓު. ހަތަރު މިނެޓު ތެރޭގައި އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީގެ ޖަވާބެއް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑު އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑު އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީއަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓްގެ ނައިބު ވަޒީރު ނާޒިމާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބަޔާނު ވެސް ވިދާޅުވި، އެއްކަލަ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މި އޮތް ރަޖިސްޓަރީ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަމުންހުއްޓާ މީހުން ބޭނުންވެގެން އެ މީހުން ފުރިހަމަކުރުމަށް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާތަނަށް ވެސް ހުންނާނެ ހަމަ މިސާލަކަށް ފަހުން، ނޫނިއްޔާ އެމް.ޖީ.ސީ.ސީ އަދި ނޫނިއްޔާމު ސިޓީ ކުންސިލް ކަރަފަ ތަންތަން ވެސް ބީ.ޕީ.ސީ.ޓީ ކަރަފަ ތަންތަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހުންނާނެ، ހަމަ އެބަ ތިއްބޭ މި ދިރާސާގައި މީހާ މީހުން. މި ހުރިހާ މީހުންނާ ދޭތެރޭ ނަންބަރުތަކަކީ. އެހެންވީމާ، މި ބޭރުގެން އެ މީހުންނާ އެ މީހުންގެ ސަލާމަތީގާ އެއްކޮށް ނަގާ ސަޓިފިކެޓްތަކާއި ޓްރެއިނިން މީހުންނަށް، ބޭނުންވާ މީހުންގެ އެޕްލިކޭޝަންތައް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައެކަނި ގެސްޓްހައުސް. ބޭނުމަ ހުންނާނެ ތަކެތި ވެސް ރިޓެއިލް ކުރާއިރު އިސްލާމީ. ސީދާ އެގްރީމެންޓް ރިޔާއަތް މީހުން ކަމެއް ދަންނަވާލާނަން އަޅުގަނޑުކަން ނޫނީ. އެކަމަކު އެ މަސައްކަތްކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކުރަން، އެ ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ކަންކަމެއް. ދެން އެމް.ޖީ.އާއިން އެ ފާހަގަކުރާނަމަ ކަސްޓަމަރުންގޮތުގައި އަޅުގަނޑު އެއްކަލަ ހަމަ ރަނގަޅު ކުރިން ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން 2021 އޮކްޓޯބަރުން ފެށިގެން އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ އެމް.ޖީ.އާރާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އެކްސްޕޯޓް އޮންލައިން ސިސްޓަމްގެ ބައިވެރި ރިކުއެސްޓް އެމް.ޖީ.އާރަށް ދެވޭގޮތަށް އޭ.ޕީ.އައި އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮވައިޑްކޮށްދިނީ. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުންނަށް އެކްސެސް އެނގޭނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެއަށް ބިޒްނަސްއާއި މަސައްކަތްކުރަން އަންނައިރުގައި އެ މީހާގެ އެކްސްޕޯޓަރަކީ ކާކުތޯ، އެ ހުރި ހުޅުވިފައި އޮތީ ކޮން ރަށެއްގައިތޯ، އެ ރަށުގެ ކޮން ގެއެއްގައިތޯ، ފިހާރައެއްތޯ، ގުދަނެއްތޯ، އެ މިންވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭފުޅުންނަށް އެނގޭނެ އެ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެވޭ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ހިލޭ އެ ބޭފުޅުންގެ އެކްސެސް އައި.ޖީ ސައިޓުގެ ކޮމްޕްލައިންސް މަސައްކަތްކޮށްލާފައި ހުއްޓާ އެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމާ ގުޅޭ ޤާނޫނުތަކެއް އަދި ނުހަމަ ކަންކަން. ދެން އާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ހަމަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރުގެ އެކްސްޕޯޓް އޮންލައިން ސިސްޓަމްގެ ހުރިހާ

ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންނަށް ހަމަ ހުރިހާ ފުރުޞަތުގައި ހުންނާނީ އޮޕަރޭޝަނަލްކޮށް. އޭގެ ތެރޭގައި މޯލްޑިވްސް ޓޫރިސްޓް ސަރވިސަސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް، ޓޫރިސްޓް ރިސޯޓްސް، މިހާރު ދަނޑު އެމް.ޓީ.އޭ، ޓޫރިޒަމް އިލެކްޓްރޯނިކް، ހުރިހާ ތަންތަނަކަށް އެ ބެލުމެއް ބޭރުން ވިޔަފާރިކުރާ އެ ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުން އެކުލެވޭ. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ހަމަގައިމުވެސް. ހަމަގައިމުވެސް ޑިޕްލޮމެޓިކް ޗެނަލް ހަމަގައިމުވެސް ކުރިއަށް އޮތަ ބަދަލުތަކާއި ގާތުގައި ހޯދާފައި ހުރި ޤައުމުތަކާ އެކު މިއުޞޫލު އެ ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ބެހެއްޓުމާއި، އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް ފުރުޞަތު ހަމަޖެހުމުގެ އެ މިކަން ގެންދާ އިމިގްރޭޝަން އަޅުގަނޑުމެން ޖުމްލަ އެކަށީގެން ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަލަންވާނީ. އެ ބަހައްޓާ ބޭނުމަކީ ކޯޑިނޭޝަން ބަލާ މިނިސްޓްރީން އެ ދިމާލުން ޓޫރިޒަމްގެ ހުރިހާ ކަންކަން ކޮންޓްރޯލް، އެ މިނިސްޓްރީގެ ހަމަ ޕްރޮސެސް، ކުރިން ބަދަލުތައް ތަކެއް މިފަދަ ބާރުގެ ސިފައިން ޓޫރިސްޓް، އަޅުގަނޑުމެން ގާބިލް އެ ބޭނުން ރިސޯޓުތައް. އެ މިނިސްޓްރީގެ ބަދަލުތައް ކޮންޓްރޯލުކުރުމަށް ބަހައްޓާ އަޅުގަނޑުމެން ޓޫރިސްޓުން، އެ ސަލާމަތީ ސިސްޓަމަށް ދިނުމަށް ބަލައިގަތުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ. އެހެންވީމާ، އެ ފަންނީ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވީހާ ފަސޭހަކޮށް ހަމަ ހަމަގައިމުވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޖަވާބުދާރީ ކަމަށް؛ އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭގެ ތެރޭގައި ޓެކްނިކަލް، އެއްކަލަ އެހެން އަނެއް މިނިސްޓްރީގެ ސަބަބު ޚާއްޞަ ބޮޑު. އަޅުގަނޑުމެން ޓޫރިސްޓުން ނުދާ. އެހެންކަމަށް މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން އެ ވަގުތު ސިޔާސީ އެ ދުވަހު ދާއިރާގެ ބޭފުޅުން. އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ ގަވާއިދު ޓޫރިޒަމްގެ ޙަޤީޤަތުގައި ބޭފުޅުން 7 ދުވަސް، އަނެއް ބައި މިނިސްޓްރީގެ 21 ދުވަސް، އަނެއް ބައި މިނިސްޓްރީ އެއްގޮތަށް ދޭނެ ހުއްދަތައް ވެސް އެ މިނިސްޓްރީގެ އިމިގްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް ހުރެގެން ބެލުމަށް. އެހެންވީމާ، އެ ހުއްދަތަކުގެ ތެރޭގައި އެ މިނިސްޓްރީ ބޭނުމެއް ބެހެއްޓުން ބަލައިގަތުން ޖާގަ. އެހެންވީމާ، އެއީ ޓެކްނިކަލް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު މި ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭރުގެ ގެސްޓްހައުސް ހުރި ބައްދަލުވުމަކީ އެތައް ފަދަ އެކަނިވެރި ގޮތުގައި ކުރިއަށްގެންދަނީ. އެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރާކަން ޚާއްޞަކޮށް އެ ބޭރުގެ ފަސް، މި ބައްދަލުވުމާއި ބުރެއް އެކަން ކޮށްގެން ކުރިއަށް ދިޔައީ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ތިން. ދެން ބޮޑު މަސައްކަތް، ބޮޑު މަސައްކަތް މި މިނިސްޓްރީގެ ސްޓޭޓަސް ރިޕޯޓް ފަސް މި ކުރިއަށް ޖެހުނު ޑިޕްލޮމެޓިކް އެބަޔަކު އިޝާރާތްކުރި ސަރުކާރުގެ ޤަވާޢިދު. އެހެންވީމާ، އޭގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބަހައްޓާނެ ޖަވާބުދާރީ ކުރިން ޙަޤީޤަތް ޤާނޫނީ ދަނޑުވެރިކަމާ އެއްގޮތަށް، ޕްރޮސީޖަރުން ބެލުން އަދި ހަމަ އެކުލަވާލާފައި ވަރަށް ގިނަ ސަރުކާރުތަކުން. މިގެ އިތުރުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑު ހަރުހަލަކަށް ގޮވާލަން މަސައްކަތްކުރަމުން ކުރިއަށްގެންދަނީ،

އަދި ފުލުހުން ވިދާޅުވެއްޖެ ތިމަންމެންނަން މިކަން ޙައްލުކުރުވިދާނެއޭ. ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރުވާން ގޮތަށް ކަންތައް ކުރަނީކަމަށް. ގާނޫނުތައް ނުތަބާވެފައި ބޭނުން ތަންފީޒުކުރުމުގައި ހުރި ދަތިތަކާ މައްސަލައަކަށް ދިމާވެގެން މި އުޅެނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަކުރެވޭ އަދިވެސް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް އެއް އިދާރާއާއި އަނެއް އިދާރާއާ ދެމެދު ކޯޑިނޭޓްކުރެވެން މި މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމަށް ބަލައި އަމަން ޒޯނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް އެޅިފައި ނުވާކަން. އޭގެ އިތުރުން އިމިގްރޭޝަނުން ކުރި ފުރަތަމަ އެކްސްޕާޓް ސިސްޓަމުގައި ހުރި ހުރިހާ މައްސަލަތަކާ އަދި ފުއިސަ ސިސްޓަމުގައި ހުރި ހުރިހާ ކަމެއް ޙައްލުވެއްޖެ ކަމަށާއި، އެމެރިކާގެ އިދާރާތަކުން މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަކޮށްދޭ ގޮތް ހަމަޖެއްސުމާ ކަމަށް ވިދާޅުވުމާ އެކު ކަމުގައި ވިޔަސް، އަދި މި ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެންނެވި އިދާރާތަކަށް އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ހިއްސާކުރެވޭ، ޔަޤީންކަމާ ނިޒާމަކަށް މި ޚާރިޖީގުޅުންތަކުގެ އެކްސްޕޯޓް އިމިގްރޭޝަން ފުރުސަތު އިދާރީ ކަންކަމުގެ ކަރާއި ސަނަދު, ޕޮއިންޓޭ؟ އާދެ! ވިދާޅުވޭ. (ވަގުތުކޮޅަކަށް އަޑު ކެނޑުނު) މިހާރު މި ބޭފުޅުން އެއްބަސްވެފައިވާ ކަންކަންތަކާ މި އަނބަރު ކަމެއްގެ މި ދުވަހަށް ހާލަތު ވަކިކޮށް، އިސްތިސްނާ

މިނިސްޓަރު، އިމިގްރޭޝަނާ ބައެއް މިނިސްޓަރު ފަދަ ދިވެހި ރާއްޖެއާއި ދެކޮޅަށް ފަރާތާ މި ވާހަކަ. ދެން އޭގެ ކަރަންޓު ވިސްނުމެއް ދެވަޑައިގެން ފާހަގަކުރައްވާ ދެން އަޅުގަނޑު ދައްކަވާ އެ ބޭފުޅުން؛ ދެން އެމް.ޑީ.އޭގެ އޮތޯރިޓީގެ ވެރިން. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގަތުމަށް އަޅުގަނޑު ދަތްވަކި އަރުވާނަން. ހަމަ މިނިސްޓަރު ވެސް. އާދެ! ދެން މަޖިލީހުގެ ނަމުގައި، ހަމަ މިނިސްޓަރު ވެސް. (ވަގުތުކޮޅަކަށް އަޑުކެނޑުނު)

ދެން އަޅުގަނޑު ބަޔާންކުރަން މި ވެސް ވާން އޮންނަނީ. އެއީ މިހާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އޮފީހު މިހުން އަދި އެންމެ ގިނައިން ކޮމިޓީގައި. ހަމަ ޝުކުރިއްޔާ. މިނިސްޓަރު، ކޮންމެއަކަސް ޕެރޯލް ވިޔަސްކުރާނަން ކަމަށް. ދެން އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ މިނިސްޓްރީއާއި ފުލުހުންނާއި، އިމިގްރޭޝަނާއި އެމް.ޑީ.އެފް އާއި، ޚާރިޖީ ވިޒާރާ އޮފީހާއި އެއާ ގުޅޭ މިނިސްޓަރު އާއި ހަމަ މިނިސްޓަރު އާއި ފީނަލް މިނިސްޓްރީއާއި، މި މިނިސްޓަރުގެ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު އަދާކުރަން. ދެން ފަރާތްތަކުގެ ހުރިހާ މިނިސްޓަރު އެއް ދުވަހު ނުގެންދާނެ އެކަމާ ކަމެއް ބޭފުޅުންގެ ވަގުތު ހުރިހާ ކޮމިޓީއެއް. އެހެންވީމާ، އެ ވަގުތަށް ވެސް ބައިވެރިވުމަށް ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު ޝުކުރު އަދާކުރަން. އާދެ! ވިދާޅުވޭ. (އެހެން ނަ ޖަލްސާގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރައްވާނެ) މިނިސްޓަރު އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުވަނީ ވެސް. އަދި މިނިސްޓަރު އެހީތެރި ކޮމިން ބޭބޭފުޅުންނަށް ވެސް ވަޑައިގަތުން. އެއްކޮޅު މަޝްވަރާ ބޭފުޅުން މީހުންނާއި ވާހަކަ ކޮމިޓީ ދެއްވާ ސަރުކާރާއި ކަރަންޓު ނަމަ ކޮމިޓީގެ ކަންތައް ކުޅަފަތަރު، އަޅުގަނޑު މި ހިސާބުން ޖަލްސާ ނިންމާލަން. ވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރިއްޔާ ދަންނަވަން.